

370.2011

๑๘๙๓ ก

ร ๒

การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เขตการศึกษา 6

ปริญญาโท

ของ

เอนก รัศมี

4 ก.ย. 2538

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มกราคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

194569

การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เขตการศึกษา 6

บทคัดย่อ
ของ
เอนก รัศมี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มกราคม 2538

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 จำแนกตามวิถีทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มตัวอย่างเป็นศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6 จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการปฏิบัติงานเท่ากับ .9285 และแบบสอบถามปัญหาการปฏิบัติงานเท่ากับ .9580 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าที (t - test) และค่าเอฟ (F - test)

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทั้ง 3 งาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง
2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีวิถีทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ พบว่า

2.1 ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกัน ปฏิบัติงานโดยภาพรวม งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผล และบริการ ไม่แตกต่างกัน

2.2 ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ปฏิบัติงานพัฒนางานวิชาการมากกว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนงานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

2.3 ศึกษาวิเคราะห์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีขนาดของสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอต่างกันปฏิบัติงานโดยภาพรวม งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ ไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทั้ง 3 งาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละงาน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ ที่มีวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์งานตำแหน่ง และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ ที่ต่างกันพบว่า มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวม งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนา การนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ ไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF STATES AND PROBLEMS OF SUPERVISORS' PERFORMANCE
IN THE DISTRICT OFFICES OF PRIMARY EDUCATION IN EDUCATIONAL
REGION VI

AN ABSTRACT
BY
ANAKE RUSMEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

January 1995

The purposes of this study were to investigate, and to compare task and problems of district educational supervisors' performance in Educational Region VI as classified by qualification, working experience and district size.

The sample composed of 140 provincial educational supervisors. The instruments used for collecting data were the 40 items of rating - scale questionnaires constructed by the researcher, with the reliability of .9285 for the questionnaire on problems and .9580 for the questionnaire on task performances. The statistics used for analyzing data were percentage, mean, standard deviation, and for testing the hypothesis was the t - test and F - test.

The research findings were as follows : -

1. The overall performances in all three aspects of the district educational supervisors' performance were at a moderate level ; So was that in each of the three aspects.

2. From the task performance comparison of the district educational supervisors' performance with educational attainment, work experience and district size, the results revealed that :

- 2.1 The district educational supervisors' performance with different educational attainment did not perform their overall tasks differently in all three aspects : development, of academic activities supervision development, and research well as evaluation and services.

2.2 The district educational supervisors' performance with different work experience did not perform their overall tasks differently in all three aspects : work experience of higher than a bachelor's degree performed more academic tasks than those with a bachelor's degree at .05 level. However the district educational supervisors' performance with different work experience did not perform their tasks differently on supervision development and research plus evaluation and services.

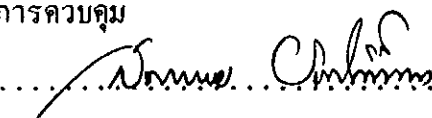
2.3 The district educational supervisors' performance with different district size did not perform their overall tasks differently in all three aspects : academic work development, supervision development, and research plus evaluation and services.

3. The overall performance problems in all three aspects of the district educational supervisors' performance were at a moderate level : so was that in each of the three aspects.

4. The result of the Scheffe's method for the paired comparison test revealed that there was no significant difference in all three aspects of task performance (i.e. academic work development, supervision development, research work plus evaluation and services) between the district educational supervisors' performance with educational attainment, work experience and district size.

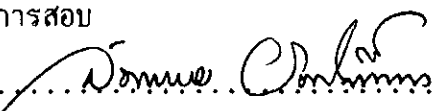
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

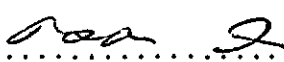
คณะกรรมการควบคุม

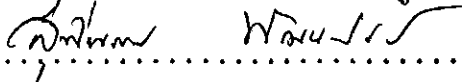
..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย รอดโพธิ์ทอง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

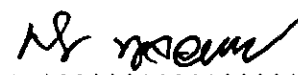
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย รอดโพธิ์ทอง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์สุทิพรรณ พัฒนพานิชย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ...๔๗... เดือน มกราคม พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ เอาใจใส่ แก้ไขข้อบกพร่องด้วยดียิ่งมาโดยตลอด ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรทุกท่านที่ให้อาสาเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ซึ่งส่งผลต่อความสมบูรณ์ของ ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ คุณปรุง พวงนัคตา รองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ คุณวิจิตร อนวัชพันธ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ดร.ประสพ แสนคำเครือ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มศว ประสานมิตร คุณกล้าหาญ สูดแสน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ดร.วิไล ทองแผ่ ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6 ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขให้อาสาเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร.พิชัย ละแมนชัย ดร.ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 6 ที่ได้ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูลและขอขอบคุณ คุณพยัพ สารุพันธ์ และคุณจริยาภรณ์ รุจิโรระ ที่ให้ความช่วยเหลือในการประสานงานด้วยดีตลอดมา

ขอระลึกถึงความเสียสละของ คุณทิพวรรณ รัศมี ด.ญ.ธนิดา รัศมี ด.ช.จิรายุทธ์ รัศมี คุณณีนิจ อาชีวะ ร.อ.วิชญ รัศมี และคุณณณาท รัศมี ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ ด้วยดีตลอดมา เป็นผลให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาตามที่ได้ตั้งปณิธานไว้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา ในพระคุณของบิดามารดา คุณลุงคุณป้า และอาจารย์ ผู้ส่งกลับใบปลิวกล่าวคือ ร.อ.จำเนียร รัศมี คุณแม่มะลิวรรณ รัศมี คุณชุบ พานทอง คุณณอ่อน จารุกาญจน์ คุณเป้า รัศมี รองศาสตราจารย์ ดร.สัจด์ อุทรานันท์ ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความหมายของการนิเทศการศึกษา	9
ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	11
ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา	15
หลักการนิเทศการศึกษา	17
กระบวนการนิเทศการศึกษา	21
เทคนิคการนิเทศการศึกษา	27
บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์	31
หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยศึกษานิเทศก์	38
ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
งานวิจัยในประเทศ	52
งานวิจัยต่างประเทศ	56

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	60
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	62
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
วิธีการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
การแปลความหมายของข้อมูล	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	70
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	72
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน	83
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	89
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	89
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	90
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	90
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	91
การวิเคราะห์ข้อมูล	91
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	92

บทที่	หน้า
อภิปรายผล	94
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	108
ประวัติย่อของผู้วิจัย	135

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	รายละเอียดจำนวนศึกษานิเทศก์ที่ใช้เป็นกลุ่มประชากรตอบแบบสอบถาม เพื่อการวิจัย	61
2	รายละเอียดจำนวนศึกษานิเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย	62
3	จำนวนร้อยละของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 จำนวนตามวิถีทางการศึกษา ประสพการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	70
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน	72
5	ค่าการทดสอบที (t - test) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกัน	73
6	ค่าการทดสอบที (t - test) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีประสพการณ์ในตำแหน่ง ต่างกัน	75
7	ค่าการทดสอบเอฟ (F - test) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดต่างกัน	77
8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับสภาพปัญหาการปฏิบัติงาน	79
9	ค่าการทดสอบ (t - test) เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานของ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกัน	80

10	ค่าการทดสอบ (t - test) เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานของ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง ต่างกัน	81
11	ค่าการทดสอบเอฟ (F - test) เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงาน ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดต่างกัน	82
12	ความถี่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ	83
13	ความถี่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ	86

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวดที่ 4 โดยกำหนดเป้าหมายที่จะพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษา ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทุกระดับและทุกประเภท พร้อมทั้งเร่งรัดให้มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายไว้ว่าแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 (2535 - 2539) โดยระบุว่า จะให้ความสำคัญต่อการนิเทศการศึกษา โดยมีมาตรการการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาไว้ในข้อที่ 6 ว่าให้โรงเรียนดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการกำหนดทิศทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นภายใต้กระบวนการ 3 ประการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 5) ด้วยเหตุนี้องค์กรทางการศึกษาต่าง ๆ จึงได้จัดให้มีหน่วยศึกษานิเทศก์ขึ้น โดยมีศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่ในหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ ทั้งนี้ศึกษานิเทศก์จะเป็นผู้ที่มีส่วนสนับสนุนที่สำคัญมาก เพราะงานของศึกษานิเทศก์มีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพของการสอนและวิธีสอน ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษาของผู้เรียน และทำให้การศึกษาในระดับโรงเรียนมีคุณภาพได้มาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในเรื่องนี้ ที่จะพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษา อันเป็นส่วนหนึ่งของบทบาทและความจำเป็นของศึกษานิเทศก์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2524 แก้ไขปรับปรุงมาใช้เป็นระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 โดยเพิ่มเติมความมุ่งหมายของงานนิเทศการศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานโดยกำหนดให้งานนิเทศการศึกษาเรียกชื่อเป็นหน่วยงานศึกษานิเทศก์ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีลักษณะเป็นหน่วยงานทางด้านวิชาการ โดยกำหนดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในการจัดองค์กรแต่ละระดับ ซึ่งพิจารณาให้สอดคล้องกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูกำหนดเพื่อให้สะดวกต่อการบริหารและการใช้หลักสูตรประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้สำรวจจำนวนศึกษานิเทศก์ จำนวนครู และจำนวนโรงเรียนในระดับประถมศึกษาทั้งประเทศ ปี พ.ศ. 2537 ปรากฏว่ามีศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 3,630 คน ครูประถมศึกษาจำนวน 340,902 คน และจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 31,435 โรงเรียน จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ 1 คน ต้องรับผิดชอบครู จำนวน 100 คน และโรงเรียน จำนวน 9 โรงเรียน ซึ่งในทางปฏิบัติ ศึกษานิเทศก์ไม่สามารถปฏิบัติตามภารกิจที่รับผิดชอบได้ทั่วถึง ประกอบกับศึกษานิเทศก์ยังต้องมีการะงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น นอกจากนี้เมื่อปีการศึกษา 2533 กระทรวงศึกษาธิการได้มีโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา และได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบ จัดการศึกษาเพิ่มจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ซึ่งทำให้ศึกษานิเทศก์มีการะงานรับผิดชอบมากขึ้น แต่จำนวนศึกษานิเทศก์ไม่ได้เพิ่มขึ้น และไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษาต่าง ๆ ทำให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย ทั้งในเรื่องการขาดเครื่องมือในการนิเทศ อัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอ ศึกษานิเทศก์ทำงานด้านธุรการมากกว่างานวิชาการ ระบบการวางแผนและปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ดังปรากฏจากรายงานผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับจังหวัด ในเขตการศึกษา 6 ปีการศึกษา 2535 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มประสบการณ้อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 69.45 ซึ่งแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ระดับประถมศึกษา

ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนว่า นักเรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และมีลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับที่น่าพอใจ โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 70 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 20)

นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2533 : 120) พบว่าการนิเทศภายนอกจะช่วยส่งผลให้ครูได้รับการปรับปรุงการสอน อีกทั้งส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ทาให้ผลการเรียนการสอนดีขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการที่จะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษา คือ การนิเทศตามภารกิจทั้ง 3 งาน ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ คือ งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ ทั้งนี้ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้ออกไปนิเทศ ช่วยเหลือ แนะนำ และ ส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้เกิดมาตรฐานทางวิชาการ แต่ในการปฏิบัติงาน ศึกษานิเทศก์ต้องประสบปัญหาและอุปสรรคอย่างมาก อันเป็นเหตุให้ การปฏิบัติงานตามหน้าที่ไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย ประกอบกับในปัจจุบันได้มีระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 ซึ่งมีความสำคัญยิ่งที่ต้องศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอว่าได้ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาทั้ง 3 งาน ได้เหมาะสมเพียงใด และแต่ละงานมีสภาพและปัญหาอุปสรรคอย่างไร เพื่อที่จะนำผลการวิจัย มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานและหาวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนเพื่อเป็น แนวทางในการพัฒนาบุคลากรทางการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับงาน 3 ลักษณะ คือ งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ

2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวนตามตัวแปรอิสระ คือ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

3. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับงาน 3 ลักษณะงาน คือ งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ

4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวนตามตัวแปรอิสระ คือ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 และสามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะเสนอแนะต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาทุกฝ่ายตั้งแต่ระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน อำเภอ/กิ่งอำเภอ จังหวัดและเขตการศึกษา ให้สามารถวางแผนพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามระเบียบกระทรวง

ศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 ประกอบด้วยงาน 3 ลักษณะงาน คือ

- 1.1 งานพัฒนางานวิชาการ
- 1.2 งานพัฒนาการนิเทศ
- 1.3 งานวิจัย ประเมินผลและบริการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ที่ปฏิบัติงานจริงในปีการศึกษา 2537 จำนวน 7 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 213 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ สุ่มจากศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ดังกล่าวข้างต้น จำนวน 140 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

3.1.1 วุฒิต่างการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1.1.1 ปริญญาตรี

3.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.2 ประสบการณ์ด้านหนังสือศึกษานิเทศก์ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1.2.1 ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.2.2 ประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.1.3 ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ แบ่งออกเป็น

3 ขนาด คือ

3.1.3.1 ขนาดเล็กมากและเล็ก

3.1.3.2 ขนาดกลาง

3.1.3.3 ขนาดใหญ่และใหญ่มาก

3.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

3.2.1 สภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ ประกอบด้วย 3 ลักษณะงาน ได้แก่

3.2.1.1 งานพัฒนางานวิชาการ

3.2.1.2 งานพัฒนาการนิเทศ

3.2.1.3 งานวิจัย ประเมินผลและบริการ

3.2.2 สภาพปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ ประกอบด้วย 3 ลักษณะงาน ได้แก่

3.2.2.1 งานพัฒนางานวิชาการ

3.2.2.2 งานพัฒนาการนิเทศ

3.2.2.3 งานวิจัย ประเมินผลและบริการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้ความหมายของคำหรือข้อความที่จะใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นที่เข้าใจ
ตรงกัน จึงกำหนดความหมายของคำหรือข้อความที่ใช้ดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึงข้าราชการครู
ที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ
เขตการศึกษา 6 ปีการศึกษา 2537

2. สภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง การทำงานจริงของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 ทั้งนี้ตามลักษณะงานของงานนิเทศ
การศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 3 งาน คือ

2.1 งานพัฒนางานวิชาการ หมายถึง การปรับปรุงงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์เอกสาร ภูมิรู้ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก รูปแบบการจัด

การศึกษา ตลอดจนการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา

2.2 งานพัฒนาการนิเทศ หมายถึง การปรับปรุงงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือนิเทศ โดยการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ประเมินผล การทดลอง ตลอดจนจัดทำเอกสาร เพื่อดำเนินการเผยแพร่ ทั้งนี้เป็นงานที่สนับสนุนในด้าน การนิเทศและนิเทศภายในแก่กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ละกลุ่มประสบการณ์

2.3 งานวิจัย ประเมินผลและบริการ หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารการนิเทศ และการเรียนการสอน ตลอดจนจัดทำแผนพัฒนางานวิชาการและการนิเทศ ทั้งนี้จะต้องรวบรวม ข้อมูลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาและปัญหาอุปสรรค โดยการประสานงานการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา และสนับสนุนให้ กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน มีคลังทดสอบวัดผลและประเมินผล เป็นศูนย์กลางประสานงาน ในการบริการและเผยแพร่

3. ปัญหาการปฏิบัติงาน หมายถึง สภาพที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของ ศึกษาธิการที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย ศึกษาธิการที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 ทั้งนี้ตามลักษณะ งานของหน่วยศึกษาธิการที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 3 งาน คือ งานพัฒนา งานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ

4. วุฒิทางการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุด ของศึกษาธิการที่สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

5. ประสบการณ์ด้านแห่งศึกษาธิการ หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ ในตำแหน่งศึกษาธิการที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี และประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

6. ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึง จำนวนของศึกษาธิการที่ ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่แบ่งตามจำนวนศึกษาธิการที่สำนักงาน

การประถมศึกษาอำเภอ ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขนาด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2525 : 200)

6.1 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขนาดเล็กมากและเล็ก หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน

6.2 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขนาดกลาง หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน

6.3 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขนาดใหญ่และใหญ่มาก หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีศึกษานิเทศก์ จำนวน 4 คน

7. เขตการศึกษา 6 หมายถึง ท้องที่ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกา แบ่งออกเป็นเขต เพื่อประโยชน์ในการบริหารการศึกษา ซึ่งครอบคลุมพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ 7 จังหวัด คือ จังหวัดชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และอุทัยธานี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ นั้น ผู้วิจัยได้ลำดับการศึกษาโดยกำหนดเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. ความหมายและความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
2. ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา
3. หลักการ กระบวนการ และเทคนิคในการนิเทศการศึกษา
4. บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์
5. หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ
6. ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ความหมายการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญประการหนึ่ง ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีนักการศึกษาหลายท่านให้แนวคิด และทัศนะ เกี่ยวกับคำจำกัดความหรือให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้อย่างกว้างขวาง และแตกต่างกันหลายรูปแบบ เป็นต้นว่า

ภิญโญ สาธร (2526 : 232) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ในการแนะนำครูหรือผู้อื่นที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาให้รู้วิธีปรับปรุงการสอน หรือการให้การ ศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 4) ได้ให้ความหมายทั่วไปของการนิเทศการศึกษาว่าหมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลและปัญหาในการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะปฏิบัติได้อย่างถูกต้องก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุด

สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 30) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

กู๊ด (ส่ายณ์ท์ ผาน้อย. 2529 : 13 - 14 ; อ้างอิงมาจาก Good. 1959 : 539) ให้ทัศนะว่าการนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาในด้านการแนะนำครู หรือผู้อื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษา ให้รู้วิธีปรับปรุงการสอนหรือการให้การศึกษาการนิเทศการศึกษาช่วยทำให้เกิดความงอกงามในวิชาชีพ การศึกษาช่วยพัฒนาครู ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัสดุประสงค์ทางการศึกษา ช่วยเลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน ช่วยเลือกและปรับปรุงวิธีสอน และช่วยเหลือปรับปรุงการประเมินผลการสอน

แฮร์ริส (ฮัสนะ จะอุบง. 2536 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Harris. 1975 : 13) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่าการนิเทศการศึกษา หมายถึง สิ่งที่เป็นบุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินการหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียน มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนเป็นสำคัญ

เบอร์ตัน และบรัคเนอร์ (อิทธิพล ศรีมังกร. 2530 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Burton and Brueckner. 1965 : 11) ได้ให้ทัศนะว่า การนิเทศการศึกษาคือ เทคนิคของผู้เชี่ยวชาญในอันที่จะให้บริการเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่าย ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาการต่อเด็ก

ตามความหมายของการนิเทศการศึกษาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ที่จะจัดกิจกรรมของบุคลากรทางการศึกษา ในอันที่จะพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ

และบรรลุมิติประสงคฺของหลักสูตร โดยตั้งอยู่บนฐานของความเท่าเทียมกันซึ่งอยู่ในระบบ
ความเป็นประชาธิปไตย โดยมีจุดมุ่งหมายสุดท้ายคือคุณภาพที่พึงประสงค์ของเด็กนักเรียน

ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

ในการดำเนินการใด ๆ ก็ตาม ถ้าไม่มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ก็จะทำงานนั้นยาก
แก่การปฏิบัติ เนื่องจากไม่มีทิศทางนำไปสู่ความสำเร็จ การนิเทศการศึกษาก็เช่นเดียวกัน
ถ้าหากไม่มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ก็จะทำให้การศึกษาไม่มีทิศทางยากที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จ ดังนั้น
นักการศึกษาจึงพยายามที่จะตั้งจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เพื่อที่จะให้ผู้นิเทศการศึกษาใช้เป็นทิศทาง
ในการนิเทศการศึกษา จุดมุ่งหมายที่นักการศึกษาชาวไทยและชาวต่างประเทศได้กำหนดไว้
ดังต่อไปนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2526 : 148) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีความ
มุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศมาซึ่งการจับผิด แต่เป็นการ
ช่วยเหลือแนะนำ

สงัด อุทรานันท์ (2530 : 7 - 8) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
มี 4 ประการดังต่อไปนี้ คือ

1. เพื่อพัฒนาคน ได้แก่ การร่วมกันทำงานระหว่างครูกับผู้นิเทศ อันเป็นผลก่อให้เกิด
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน ได้แก่ การทำให้การสอนของครูดีขึ้น เป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู
3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ เป็นผลมาจากร่วมกันคิดร่วมกันทำและแลกเปลี่ยนกัน
เป็นผู้นำและผู้ตาม ไม่ใช้การบังคับบัญชาคอยจับผิด ย่อมเกิดการประสานสัมพันธ์เป็นอย่างดี
4. เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ขวัญกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญ ที่ทำให้บุคคลตั้งใจทำงาน
การนิเทศการศึกษาย่อมสำเร็จได้ยากหากขาดขวัญกำลังใจ

การนิเทศการศึกษาที่ดี ต้องมีจุดมุ่งหมายทั้ง 4 ประการ ดังกล่าวข้างต้นจะขาดข้อใด
ข้อหนึ่งไม่ได้ หากขาดจุดมุ่งหมายใดจุดมุ่งหมายหนึ่ง จะทำให้การนิเทศการศึกษาประสบความ
ล้มเหลวได้

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 (2533 : 2 - 3) ได้กำหนดความมุ่งหมายของ
การนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

- 1) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในความ
รับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- 2) เพื่อแก้ปัญหาให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารผู้สอนและบุคลากร
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการดำเนินงาน
จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักการ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- 3) เพื่อพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี รูปแบบการเรียนการสอน และการจัดการเรียน
การสอนตามหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- 4) เพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ ให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อันจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนและ
สามารถแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานดังกล่าวได้ รวมทั้งให้มีขวัญและกำลังใจในการ
ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ
- 5) เพื่อให้คำปรึกษาและประสานงานทางวิชาการแก่สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หรือสำนักงานการประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ และโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์การระหว่าง
ประเทศ
- 6) เพื่อประสานงานและให้ความร่วมมือสำนักงานศึกษาธิการเขต สำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ดำเนินโครงการและงานพัฒนาต่าง ๆ
ที่กระทรวงและกรมมอบหมายไปยังเขตการศึกษา จังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอ

บริกส์ และจัสต์แมน (นิทัศน์ สุนทรจตุรวิทย์. 2532 : 15 - 16 ; อ้างอิงมาจาก Brigg and Justman. 1952 : 35) ได้สรุปความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ ได้แก่ การประชุมต่าง ๆ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาปัญหาต่าง ๆ การไปเยี่ยมศูนย์ทดลองต่าง ๆ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ครูได้มีโอกาสนพบปะสังสรรค์ในด้านวิชาการ ทำการทดลองหลักสูตร หนังสือเรียน วิธีสอน และส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสดึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ส่งเสริมการทดลองกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูสนใจอยากทำ เปิดโอกาสให้ครูได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพ ส่งเสริมให้ครูที่มีความสามารถพิเศษในทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะ ส่งเสริมให้ครูสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมอาชีพครูภายในประเทศและของนานาชาติ
3. เพื่อปรับปรุงการสอนของครู ได้แก่ การพิจารณาคัดเลือกครูที่มีความสามารถและมีประสิทธิภาพเข้ามาทำการสอน การจัดงานและมอบหมายงานที่ถูกต้องตรงกับความสามารถของครู ให้ครูมีโอกาสดึงดูดการสอน เปิดประชุมอบรมเพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอน ทำการสาธิตการสอนที่ดีให้แก่ครู และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนการสังเกตการสอนระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ
4. เพื่อส่งเสริมแนะนำครูและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชน ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ส่งเสริมให้มีสมาคมครูผู้ปกครองในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางการศึกษา ส่งเสริมในการจัดกิจกรรมให้ประชาชนสนใจต่อโรงเรียน จัดทำโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน และส่งเสริมให้ครูรับผิดชอบและมีส่วนในการนำชุมชนนั้น ๆ ด้วย

กวินน์ (แสงอรุณ สารานุผล. 2531 : 19 - 20 ; อ้างอิงมาจาก Gwynn. 1974 : 27 - 31) ให้เห็นว่า ความมุ่งหมายหลักของการนิเทศการศึกษา ก็คือ

1. เพื่อช่วยเหลือครูให้เข้าใจเด็กได้ดีขึ้น

2. ช่วยพัฒนาครูให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อน

3. เพื่อช่วยครูในการจัดหาและเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน

4. เพื่อช่วยให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

5. สร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้แก่ครู โดยการนำเอาความสามารถพิเศษและประสบการณ์ของเขามาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยการทำให้เป็นที่ปรึกษาของครูใหญ่

6. เพื่อช่วยให้ครูรู้จักวิธีการประเมินผลการเรียนของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ

7. กระตุ้นให้ครูรู้จักการประเมินผลงานตนเอง

8. ช่วยให้ครูมีความรู้สึกว่าได้ผลสำเร็จ มีความอบอุ่นใจ ปลอดภัยและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

9. กระตุ้นให้ครูร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

อาดัมส์ และดิกกี (จเร เกลิมวงศ์. 2529 : 10 - 11 ; อ้างอิงมาจาก Adams and Dickey. 1953 : 22 - 31) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อช่วยให้ครูค้นคว้าหาวิธีทำงานด้วยตนเอง
2. เพื่อช่วยให้ครูรู้จักการวิเคราะห์และแก้ปัญหา
3. เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกมั่นคงในอาชีพ
4. เพื่อช่วยให้ครูรู้แหล่งวิทยาการ และนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้
5. เพื่อช่วยให้ชุมชนเข้าใจ และให้การสนับสนุนโรงเรียน
6. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงปรัชญาและความต้องการทางการศึกษา

จากแนวความคิด เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาของนักการศึกษาที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความมุ่งหมายเพื่อที่จะมุ่งช่วยเหลือครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองและพัฒนางาน ตลอดจนยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งอันจะเป็นการส่งผลให้การจัด

การเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น พร้อมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็ย่อมจะดีตามไปด้วย นั่นคือการจัดการศึกษาของประเทศชาติบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรและแผนการศึกษาแห่งชาติที่วางไว้

ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าได้นั้น จำเป็นที่ต้องอาศัยทรัพยากรทั้งหลายที่มีอยู่ในประเทศมาช่วยพัฒนา และทรัพยากรที่นับว่าสำคัญยิ่งก็คือ ทรัพยากรมนุษย์ แต่การที่มนุษย์จะเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพนั้นต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญคือ การศึกษา ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า ประเทศที่พัฒนาขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชน และคุณภาพของประชาชนขึ้นอยู่กับการศึกษา สิ่งที่สำคัญที่มีบทบาททำให้การจัดการศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้ก็คือ ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ถ้าครูมีคุณภาพดีการเรียนการสอนย่อมมีประสิทธิภาพสูงผลสุดท้ายก็จะยังเกิดประสิทธิผลต่อการเรียนของเด็กและจำเป็นอย่างยิ่งที่ศึกษานิเทศก์ต้องรับหน้าที่ในการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เพื่อช่วยครูดังกล่าว จึงเห็นว่าการนิเทศการศึกษาและศึกษานิเทศก์มีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านให้ทัศนะไว้ดังนี้

กิติมา บริดีติลล (2529 : 390) ได้สรุปความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นในการให้บริการทางการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน
2. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนอาชีพครูมาแล้วเป็นอย่างดีก็ตาม แต่ครูจะต้องปรับปรุงการสอนอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณืจริง
3. การนิเทศการศึกษาสามารถลดภาระของครูในกรณีช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน

4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอทำให้เกิดพัฒนาการทางการศึกษาทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิเคราะห์และจากการอภิปราย จากการค้นพบของการวิจัย สถานการณ์ต่าง ๆ ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นับว่ามีความจำเป็นที่ครูผู้สอนควรจะได้รับทราบอยู่เสมอ ซึ่งการนิเทศการศึกษาสามารถให้บริการแก่ครูในเรื่องดังกล่าวได้

5. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการเสริมสร้างครูให้มีภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษาสามารถให้บริการนโยบายในการสร้างสรรค์และสามารถรวมพลังของทุกคนที่ร่วมอยู่ในกระบวนการนิเทศการศึกษาให้ช่วยกันพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530 : 7) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาว่า

1. กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคม ศึกษา นิเทศก์ต้องทำตัวเป็นตัวแทน การเปลี่ยนแปลงในการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา โดยการทำงานร่วมกับครูอาจารย์ เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในระดับต่าง ๆ

2. การผลิตครู สถาบันผลิตครู ผลิตครูไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำอย่างไรจึงจะผลิตครูให้มีประสิทธิภาพ เพราะการผลิตครูนั้น เมื่อไปทำงานในสถานศึกษา จะต้องมีการฝึกอบรมประจำการ อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

3. มาตรฐานการศึกษา ในการรักษามาตรฐานของการศึกษานั้น ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกจากผู้ที่มีความรู้มาทำงานและช่วยนิเทศความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่ครูที่ทำการสอนประจำให้มีความคิดกว้างไกล ก้าวหน้าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

วินัย เกษมเศรษฐ (2524 : 2) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีศึกษานิเทศก์ว่าเป็นเพราะ

1. กระบวนการเปลี่ยนแปลง เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปการศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องด้วย ตัวอย่างในอดีตคือการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร พ.ศ. 2503 มาเป็นหลักสูตร พ.ศ. 2521 ศึกษานิเทศก์จึงต้องเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่โรงเรียน โดยการทำงานร่วมกับครู คณะครู หรือคณะบุคคล หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. การแบ่งงาน หน้าที่ของส่วนราชการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องมีองค์ประกอบของงาน 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายธุรการ กับฝ่ายวิชาการ ศึกษาในเทศก์อยู่ฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่นี้เทศาให้บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

3. ความชำนาญในการแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะทำการเรียนการสอนดีขึ้นจะต้องมีผู้ชำนาญโดยการคัดเลือก จากผู้มีความรู้ ความสามารถ ความประพฤติและประสบการณ์มาทำการนี้เทศ

4. มาตรฐานการศึกษา โดยปกติโรงเรียนมักจะแบ่งลักษณะงานออกเป็น ฝ่ายบริหาร และธุรการ ฝ่ายบริการและฝ่ายวิชาการ ในฝ่ายวิชาการจะมีหัวหน้าสายวิชาหรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่นี้เทศโรงเรียนอยู่แล้ว แต่มีข้อจำกัดอยู่ตรงการนี้เทศขึ้น ใช้ครูเป็นผู้กระทำทักษะหรือความชำนาญยังแคบและไม่อาจรักษามาตรฐานการศึกษาในระดับประเทศได้ เนื่องจากนี้เทศเฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น

จากทักษะดังกล่าวจะเห็นว่า การนี้เทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของระบบจัดการศึกษา การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ความเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนความไม่รู้ของครูหรือบุคลากรทางการศึกษาทำให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตามสภาพแวดล้อม ตลอดจนทำให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาทราบความเปลี่ยนแปลงของปรัชญาการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนต่อไป

หลักการนี้เทศการศึกษา

การกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ตาม ผู้ปฏิบัติย่อมเกิดประสบการณ์ต่าง ๆ จากการปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้น หลายครั้งเข้าสู่ที่ปฏิบัติก็สามารถเกิดความคิดรวบยอด และสามารถสรุปเป็นหลักการได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำประโยชน์ เพราะจะเป็นแนวทางของพฤติกรรมและการกระทำในปัจจุบันและในอนาคต การนี้เทศการศึกษาได้มีการปฏิบัติมาช้านาน จนนักการศึกษาสามารถสรุปรวบรวมจากประสบการณ์ของผู้นี้เทศมาเป็นหลักการนี้เทศการศึกษา ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทักษะไว้ดังนี้

สังกัด อุทรานันท์ (2530 : 15 - 17) กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้

3 หลักการ คือ

1. การนิเทศการศึกษาเป็น "กระบวนการ" ทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร
ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ
2. การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน แต่การดำเนินงานนั้น
จะกระทำโดยผ่าน "ตัวกลาง" คือครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การนิเทศการศึกษา (ในประเทศไทย) เน้นบรรยากาศแห่งความเป็น
ประชาธิปไตย

นอกจากนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
(2533 : 9 - 10) ได้วางหลักการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. หลักการผู้นำ คือ การใช้อิทธิพลของบุคคลที่จะทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม
เป็นไปตามเป้าหมาย
2. หลักความร่วมมือ คือ การกระทำร่วมกันและรวมพลังทั้งหมดเพื่อแก้ปัญหาด้วยกัน
โดยยอมรับและยกย่องผลของความร่วมมือในการปรับปรุงการเรียนการสอนจากหลายฝ่ายและ
ทำหน้าที่ความรับผิดชอบจัดจ้านในการจัดองค์การการประเมินผล ตลอดจนประสานงาน
3. หลักการเห็นใจ คือ การนิเทศการศึกษาจะต้องคำนึงถึงตัวบุคคลที่ร่วมงาน
ด้วยการเห็นใจ จะทำให้ตระหนักในคุณค่าของมนุษย์สัมพันธ์
4. หลักการสร้างสรรค์ คือ การนิเทศการศึกษา จะต้องทำให้ครูเกิดพลังที่จะ
คิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ แปลก ๆ หรือทำงานด้วยตนเองได้
5. หลักการบูรณาการ เป็นกระบวนการซึ่งรวมสิ่งกระจัดกระจายให้สมบูรณ์
มองเห็นได้
6. หลักการมุ่งชุมชน เป็นการแสวงหาปัจจัยที่สำคัญในชุมชนและการปรับปรุงปัจจัย
เหล่านั้น เพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ในชุมชนให้ดีขึ้น
7. หลักการวางแผน หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ซึ่งเกี่ยวกับการแสวงผล
ในอนาคต การกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการล่วงหน้า การพัฒนาทางเลือกเพื่อปฏิบัติให้บรรลุถึง
จุดประสงค์และการเลือกทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด

8. หลักการยืดหยุ่น หมายถึง ความสามารถที่จะถูกเปลี่ยนแปลงได้และพร้อมอยู่เสมอที่จะสนองความต้องการสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป

9. หลักวัตถุนิยม หมายถึง คุณภาพที่เป็นผลมาจากหลักฐานตามสภาพความจริงมากกว่าความเห็นส่วนบุคคล

10. หลักการประเมิน หมายถึง การหาความจริงโดยการวัดที่แน่นอนและหลายอย่างจากหลักในการนิเทศการศึกษาทั้ง 10 ประการดังกล่าว หลักการที่สำคัญของการนิเทศการศึกษา ที่ต้องยึดถือมี 2 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. การนิเทศการศึกษานับบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตยคือมีการยอมรับซึ่งกันและกัน มีการเปลี่ยนบทบาทในฐานะผู้นำและผู้ตาม มีความรับผิดชอบต่อผลงานร่วมกัน และเน้นการมีส่วนร่วมภาพที่ดีต่อกัน

ซารี มณีสรี (2522 : 10 - 12) ได้กล่าวถึงหลักพื้นฐานในการนิเทศการศึกษาวาดังนี้

1) การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยกระตุ้นเตือน การประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครูโดยทั่วไป

2) การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย

3) การนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์

4) การนิเทศกับการปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องกัน

5) การนิเทศคือการสร้างมนุษยสัมพันธ์

6) การนิเทศมุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ

7) การนิเทศมีจุดมุ่งหมายที่จัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะ

ในชนบท

เบอร์ตัน และบรูคเนอร์ (อิทธิพล ศรีมังกร. 2530 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Burton and Brueckner. 1965 : 71 - 72) ได้ให้หลักการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาควรมีความรู้ถูกต้องตามหลักวิชาการ คือเป็นไปตามค่านิยมความเป็นจริง ตามกฎเกณฑ์ ควรมีวิวัฒนาการทั้งทางด้านเครื่องมือและกลวิธีโดยมีจุดมุ่งหมายและนโยบายที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นวิทยาศาสตร์ คือเป็นไปอย่างมีลำดับ เป็นระเบียบ ในกระบวนการทำงาน มีการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างถูกต้องเชื่อถือได้

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย คือเคารพในตัวบุคคล คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้มีความร่วมมือ ใช้อำนาจน้อยที่สุด

4. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นการสร้างสรรค์ คือแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้แสดงออกและพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง สภาพสิ่งแวดล้อม ให้เอื้อต่อการทำงานให้มากที่สุด

มาร์ค และสตูปส์ (วัชรินทร์ แสงศัพท์. 2528 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Marks and Stoops. 1978 : 5 - 6) กล่าวว่าการนิเทศการศึกษาควรมีหลักการดังต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษา ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย
2. การนิเทศการศึกษา ต้องถือหลักว่าเป็นการบริหาร ซึ่งครูเป็นผู้ให้บริการ
3. การนิเทศการศึกษา ควรสอดคล้องกับความต้องการของครู
4. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ทัศนคติ และความสัมพันธระหว่าง

ผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ

5. การนิเทศการศึกษา ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของงานวิจัยและพยายามหาทางให้ครูศึกษางานวิจัย แล้วนำมาปฏิบัติตามนั้น

6. การนิเทศการศึกษา ควรยึดหลักการประเมินผลการนิเทศ ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

อาย (สายัณห์ พาน้อย. 2529 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Eye. 1971 : 52) กล่าวว่า หลักสำคัญของการนิเทศศึกษามี 3 ประการ คือ

1. มีความเคารพความคิดซึ่งกันและกัน
2. กำหนดหน้าที่ที่ต้องการสำหรับแต่ละบุคคลไว้อย่างชัดเจน
3. คำนึงถึงความพอใจของแต่ละบุคคลในการแบ่งงานหรือมอบหมายหน้าที่ให้ผู้อื่น

จากแนวคิดและทัศนะดังกล่าวพอสรุปได้ว่าหลักการนิเทศการศึกษาควรให้สัมพันธ์กับการบริหาร ตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญา มีระบบการทำงานและการแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมเสนอความคิดและการทำงานเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ รู้จักใช้มนุษยสัมพันธ์และสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดในลักษณะการประสานความร่วมมือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าในวิชาชีพ โดยยึดหลักการสร้างขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอันส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา เป็นสำคัญ ทั้งนี้ต้องยึด "หลักการ" ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ควบคุมกิจกรรมและวิธีการต่าง ๆ สำหรับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการในการนิเทศการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งการดำเนินการนิเทศการศึกษาจะประสบผลสำเร็จ ถ้าหากการทำงานขาดกระบวนการ จากจุดเริ่มต้นไปถึงจุดสุดท้ายอย่างต่อเนื่องกันที่เรียกว่า การทำงานแบบมีกระบวนการ ทั้งนี้ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

วิจิตร วรุตบางกูร และคนอื่น ๆ (2524 : 52) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง แบบแผนของการนิเทศการศึกษาที่ลำดับขั้นตอนไว้ต่อเนื่องกันอย่างเป็นระเบียบแบบแผนนั้น จะต้องเป็นแบบแผนที่ดี มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจนต่อเนื่องกันอย่างมีระเบียบ พร้อมด้วยเหตุผลและเป็นไปได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2523 : 90) ได้เสนอขั้นตอนการดำเนินงานนิเทศภายในโดยยึดหลักวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน คือ

- 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน
- 2) การวางแผน และกำหนดทางเลือกการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน
- 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือ ตลอดจนการพัฒนาวิธีการต่าง ๆ ที่จะใช้ในการนิเทศ

4) การปฏิบัติการณ์เทศการศึกษา ได้แก่ ลงมือปฏิบัติตามแผนด้วยสื่อและเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นตามข้อ 3

5) การประเมินผลและรายงาน คือการประเมินผลการปฏิบัติตามแผน

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 84 - 87) ได้กล่าวถึงสิ่งสำคัญในการนำเอาหลักการ ทฤษฎี และแนวความคิดต่าง ๆ ไปสู่ภาคปฏิบัติก็คือ กระบวนการของการทำงานเพื่อให้ไปถึง จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้ 5 ขั้นตอน เรียกว่า PIDRE ซึ่งมาจากการวางแผน (Planning) การให้ความรู้ (Informing) การลงมือปฏิบัติ (Doing) การให้กำลังใจ (Reinforcing) และการประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) ซึ่งในแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ (Planning - P) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ และผู้บริหารจะทำการประชุมปรึกษาหารือให้ได้มาซึ่งปัญหา ความต้องการจำเป็นของสิ่งที่จะต้อง มีการนิเทศ รวมทั้งการวางแผนถึงขั้นการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ในสิ่งที่จะต้องทำ (Informing - I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ ความเข้าใจ ถึงสิ่งที่จะต้องดำเนินการว่า จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (Doing - D) ประกอบด้วยงาน 3 ลักษณะ

1) การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ เป็นขั้นที่ผู้นิเทศลงมือปฏิบัติงานตาม ความรู้ความสามารถที่ได้รับจากการดำเนินการในขั้นที่ 2

2) การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศ และควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง

3) การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้การสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่าง ได้ผล

ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing - R) ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมแรงของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ และบังเกิดความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงาน ขั้นนี้อาจดำเนินการพร้อม ๆ กัน ขณะที่ผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือการ ปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไปแล้วก็ได้

ขั้นที่ 5 การประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating - E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศฯ การประเมินผลการดำเนินงานที่ได้ดำเนินการผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไรหลังจากการประเมินผลการนิเทศได้พบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล ก็จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข อาจทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้ง สำหรับกรณีที่ผลงานออกมายังไม่ถึงขั้นที่พอใจ หรือดำเนินการปรับปรุงวิธีดำเนินงานทั้งหมด สำหรับกรณีที่กระบวนการดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผล

ถ้าหากการประเมินผลงานและกระบวนการดำเนินงานได้พบว่าประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ หากจะดำเนินงานต่อไป ก็สามารถทำไปได้เลยไม่ต้องง้อความรู้ในเรื่องที่ทำใหม่ หรือหากจะมีการเริ่มปฏิบัติสิ่งใดที่แปลกใหม่ไปจากเดิม ก็จำเป็นต้องเริ่มตามกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องต่อไปอีก

ทั้งนี้ ขาฮี มณีสรี (2524 : 87 - 90) ได้กล่าวถึงการดำเนินการนิเทศให้ได้ ความสำเร็จ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1) กระบวนการเกี่ยวกับการวางแผน (Planning Processes)

1.1) การคิด (Thinking) การวางแผนการนิเทศเกี่ยวข้องกับการคิดวางแผนที่จะทำในอนาคตตามลำดับก่อนหลัง

1.2) จัดทำตารางงาน (Scheduling) เพื่อให้แผนงานในข้อ 1.1 มีผลในเชิงปฏิบัติได้ง่ายต่อการปฏิบัติ จัดทำตารางรายการงานการนิเทศ กำหนดวัน เวลา สถานที่ ให้แน่นอน

1.3) การทำโครงการ (Programming) โครงการเป็นที่ยอมรับของแผนงานเป็นขั้นนำแผนงานไปปฏิบัติ เช่น โครงการปรับปรุงการสอนประชาธิปไตยในโรงเรียน เป็นต้น

1.4) แผนงานที่ตีนำไปสู่การคาดคะเน (Forecasting) แผนงานเป็นเรื่องของการคิดที่จะทำอะไรสักอย่างในอนาคต การประมาณการอย่างดี ย่อมง่ายต่อการที่จะทำนายผลการทำงาน

1.5) ปรับปรุงการทำงานแผนการให้ดีขึ้น (Organizing Processes) ตระหนักในปัญหาและอุปสรรคของแผนงานที่เกิดขึ้นหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น งานการนิเทศการศึกษาเป็นงานที่ผูกพันซับซ้อนจะต้องแก้ไขให้เหมาะสมอยู่เสมอ

2) การจัดการ (Organizing Processes)

2.1) จัดจําแนกหน้าที่ (Distributing Functions) งานนิเทศการศึกษา มีหลายประการ ทั้งการฝึกอบรมประชากร การจัดหลักสูตร และจัดบุคลากร เป็นต้น เพื่อมิให้ งานสับสน งานซ้อนงาน ควรจําแนกลักษณะงานให้เด่นชัด

2.2) การประสานงาน (Coordinating) ประโยชน์ของการประสานงาน คือสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ขจัดปัญหาการทำงานที่ขัดข้องกัน เป็นต้น และ โดยหน้าที่ของผู้นิเทศ ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับฝ่ายบริหารการศึกษาโดยตรง

2.3) จัดแหล่งข้อมูลวิชาการ (Resources Allocating) การจัดวัสดุ อุปกรณ์ การสอนอำนวยความสะดวก จัดให้มีเครื่องใช้ในโรงเรียนทั้งที่หาเองได้และจัดหาขึ้น

2.4) จัดให้มีความสัมพันธ์มีความต่อเนื่อง (Establishing Relationship) ความเป็นปึกแผ่นในหน่วยงานการนิเทศเป็นผลสืบเนื่องจากข้อ 2.2 และมีผลกระทบต่อการนิเทศ เป็นอย่างมาก

2.5) เป็นตัวแทน (Delegating) ตามลักษณะงานของศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่ เป็นตัวแทนทางการศึกษา มีบทบาทเป็นตัวแทนทั้งในด้านการบริการ ด้านวิชาการ ด้านการ ประสานงานและด้านวิทยาการ

3) การนำ (Leading Processes)

3.1) นํานโยบายตัดสินใจ (Decision - making) กระบวนการนิเทศมิได้ มุ่งหมายในการใช้อำนาจเผด็จการ หากแต่การตัดสินใจนั้นจะต้องมาจากหมู่คณะ เป็นสำคัญ

3.2) ข้อเสนอแนะ (Suggesting) ให้คำปรึกษาแนะนำ

3.3) แรงจูงใจ (Motivation) กำลังใจมีวันหมดไปได้ การรักษา แรงจูงใจให้คงทนถาวรขึ้นอยู่กับ การตอบสนองความต้องการ การเข้าใจกัน การเอาใจใส่ ในเรื่องสวัสดิภาพ เป็นต้น

3.4) การสื่อความหมาย (Communication) กระบวนการนี้ในการนิเทศที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การใช้ความสามารถในการติดต่อสื่อความหมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานการศึกษาของผู้นิเทศเป็นสำคัญ

3.5) การคิดริเริ่ม (Initiating) บรรยายภาศในการคิดริเริ่มอยู่ที่ภาวะผู้นำ หากผู้นิเทศเป็นผู้มีใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น สนับสนุนให้เขาคิด มองข้ามความผิดพลาดเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยไม่ตั้งใจ บังคับเหล่านี้จะช่วยให้ครูอยากจะทำอะไรแบบใด ๆ หนึ่ง ๆ ข้อที่น่าคำนึงถึงก็คือ ลักษณะของสังคมไทยบางประการที่ทำให้คนไทยไม่อยากจะริเริ่มในกิจการต่าง ๆ เช่น การตีเพื่อทำลาย การนินทาว่ากล่าว ผู้ที่คิดทำอะไรแล้วไม่สำเร็จ เป็นต้น

3.6) การสาธิต (Demonstrating) การนำในการสาธิต คือการนำเผยแพร่ทางวิชาการ ผู้นิเทศสาธิตบทเรียน สาธิตการสอนวิธีการต่าง ๆ แก่คณะครู สนับสนุนให้โรงเรียนมีการสาธิตวิชาการแก่ชุมชน เช่น จัดสัปดาห์เกษตร สัปดาห์วัฒนธรรม สาธิตเมื่อมีความเคลื่อนไหวทางวิชาการใหม่ ๆ ในข้อนี้นอกจากโรงเรียนจะทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์กับภายนอกแล้ว ยังเป็นการนำให้ชุมชนมองเห็นความสำคัญของโรงเรียน เข้าใจโรงเรียน สนับสนุนโรงเรียนในโอกาสต่อมา

4) การควบคุม (Controlling Processes)

4.1) ทำให้ถูกต้อง (Taking Corrective Action) การควบคุมในการนิเทศแตกต่างจากการควบคุมทางการบริหาร เพราะการนิเทศให้พระคุณมากกว่าพระเดช เมื่อผู้นิเทศทราบข้อบกพร่องข้อผิดพลาดของครู ผู้นิเทศจะใช้เทคนิคการนิเทศแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ซึ่งเป็นไปเพราะครูมีความเชื่อถือศรัทธาในหลักการความร่วมมือ ในด้านนี้มาจากน้ำใจจริง มิใช่มาจากการใช้อำนาจบังคับ

4.2) ความเจริญงอกงาม (Expediting) ในกรณีที่มีการกระทำถูกต้องหรือการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศย่อมช่วยให้กิจการนั้นประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

4.3) การกล่าวโทษเป็นลายลักษณ์อักษร (Reprimanding) การทำงานร่วมกันกับบุคลากรหลายประเภท เรายอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นพื้นฐาน บุคคล

บางคนยอมง่ายต่อการแนะนำ บางคนจะต้องใช้หลักการเข้มงวดกดดัน จึงจะยอมเปลี่ยนแปลง
แก้ไข ดังนั้นผู้นิเทศจะต้องใช้หลัก สำหรับบุคคลประเภทต้องพราสอนอยู่เสมอเพื่อให้เขาได้
ปรับปรุงตัวเอง

4.4) บทกำหนดโทษ (Applying Sanctions) เมื่อแนะนำช่วยเหลือ
โดยประการต่าง ๆ แต่ไม่มีการปรับปรุงแก้ไข บทกำหนดโทษเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหาร
ทั่วไป

5) กระบวนการประเมินผล (Assessing Processes) การประเมินค่าของสิ่งใด
เป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของสิ่งนั้น

5.1) พิจารณาผลงาน (Judging Performance) ประเมินค่าผลงานว่า
ดี - เลว ประการใด

5.2) วัดผล (Measuring Performance) วัดผลสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงาน
แฮริส (สายัณห์ พาน้อย. 2529 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Harris. 1963 :
14 - 15) ได้สรุปกระบวนการในการนิเทศการศึกษา ที่เรียกด้วยอักษรย่อว่า POLCA มีดังนี้

1) การวางแผน (Planning Processes) หมายถึง การวางแผนในการ
ปฏิบัติงาน โดยคิดว่าจะทำอย่างไร กำหนดจุดมุ่งหมายของงาน พัฒนาวิธีดำเนินการกำหนดงาน
ที่จะดำเนินการ คาดคะเนถึงผลที่จะได้รับจากโครงการและวางโครงการ

2) การจัดองค์การ (Organizing Processes) หมายถึง การจัดโครงสร้าง
ของการดำเนินงาน โดยสร้างเกณฑ์ในการทำงาน จัดหาทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินงาน
โดยสร้างเกณฑ์ในการทำงาน สร้างความสัมพันธ์ของงาน แบ่งงานโดยกำหนดหน้าที่ในการ
ปฏิบัติงาน มีการประสานงาน มอบหมายอำนาจให้ตามหน้าที่ วางโครงการของหน่วยงานและ
พัฒนายโยบายต่าง ๆ

3) การเป็นผู้นำ (Leading Processes) หมายถึง บทบาทในฐานะผู้นำ
โดยดำเนินการ การวินิจฉัยสั่งการ การคัดเลือกตัวบุคลากร กระตุ้นให้บุคลากรทำงานลงมือ
ปฏิบัติงาน การสาธิตในการปฏิบัติงาน การให้คำปรึกษาช่วยเหลือ การติดต่อสื่อสาร การให้

กำลังใจ การให้คำแนะนำ ให้มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ให้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน แสดงและอธิบายเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

4) การควบคุม (Controlling Processes) หมายถึง การควบคุมการปฏิบัติงาน การชี้แนะ การอนุญาตให้บุคคลพ้นจากหน้าที่ ตักเตือนเพื่อให้ปฏิบัติงานได้ผลดีอย่างสม่ำเสมอ

5) การตรวจสอบ (Assesing Processes) หมายถึง การตรวจสอบพิจารณา การปฏิบัติงาน การประเมินผลและการวิเคราะห์วิจัยผลงานเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นการดำเนินการนิเทศการศึกษา โดยศึกษานิเทศก์ เป็นผู้ยึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัย ลำดับขั้นตอนในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ และใน กระบวนการขั้นตอนการนิเทศการศึกษานั้น นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกันในการ ให้ความสำคัญที่จะต้องมีการวางแผนและดำเนินการตามแผนอย่างเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน ต่อเนื่องอย่างเป็นระบบระเบียบแบบแผนโดยอาศัยหลักการทฤษฎี พร้อมด้วยความรู้และ ความเป็นไปได้ ส่วนการวางแผนมีหลักการใหญ่ที่ประกอบด้วย การสำรวจสภาพปัญหา การวางแผน การประสานงาน การปฏิบัติตามแผนและโครงการ การควบคุมและติดตามประเมินผลการปฏิบัติ งาน

เทคนิคการนิเทศการศึกษา

เทคนิคการนิเทศเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อศึกษานิเทศก์เป็นอย่างมาก ในอันที่จะใช้ เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดหมาย และอุดมการณ์ของการนิเทศการศึกษา เทคนิคการนิเทศการศึกษามีอยู่หลายวิธีขึ้นอยู่กับโอกาสและสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งศึกษานิเทศก์ จำเป็นต้องเลือกใช้ให้ถูกสถานการณ์

สาย ภาณุรัตน์ (2511 : 27) ได้กล่าวถึงเทคนิคการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. เทคนิคภัยวิกกัย (ข้อขาย) โดยฟังเขาก่อนแล้วค่อย ๆ ขายความรู้ของเราต่อไป ภายหลัง หมายถึง ผู้นิเทศรับฟังครุเสียก่อน (ใช้กับคนที่พูดมาก ๆ)
2. เทคนิคบ่อนขมขมเนย หมายถึง เอาสิ่งที่จะทำให้เขาทำเสียก่อน

3. เทคนิคชวนพาที่ หมายถึง เห็นเขานั่งเฉย ๆ ก็ต้องชวนคุยนิเทศ ชวนเขาให้ทำงาน

4. เทคนิคการสาธิต หมายถึง ทำให้เขาดูเมื่อเขาสนใจอยากจะรู้จะสาธิตอย่าให้อยู่เฉย ๆ เขาต้องทำงานร่วมกับเราไปด้วย ให้ความสนิทสนมกับเขาอย่าให้กลัวเรา

5. เทคนิคเสนอแนะ หมายถึง เสนอแนะการทำงานให้แก่ครู แต่จะสำเร็จเป็นบางแห่ง

สำหรับการนำเทคนิคการนิเทศมาใช้นั้น สาย ภาณุรัตน์ ได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การเข้าไปหาบุคคล (Approach)

ระยะที่ 2 ขึ้นการใช้เทคนิค (Apply)

สันต์ ธรรมบำรุง (2521 : 110) ได้สรุปเทคนิคของการนิเทศการศึกษาไว้ว่ามี 20 ประการ คือ

1. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน (Classroom Observation)
2. การทดลองในห้องเรียน (Classroom Experimentation)
3. การปรึกษาหารือ (The Conference of Interview)
4. การพาครูไปเยี่ยมเยียนและสังเกตการสอน (Intervisitation and Observation)
5. การเลือกวัสดุอุปกรณ์สำหรับการสอน (Selastion of Materials for Teaching)
6. การประเมินผลตนเอง (Self - Evaluation)
7. การตั้งกรรมการกลุ่มทำงาน (Committees)
8. การนิเทศเป็นกลุ่ม (Group Devices of Group Techniques)
9. กลุ่มศึกษาธิการ (Course Work)
10. ห้องปฏิบัติการหลักสูตร (Curriculum Laboratory of Curriculum Library)
11. การอ่านเฉพาะเรื่อง (Directed Reading)

12. การสาธิตการสอน (Demonstration Teaching)
13. การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip for Staff Personnel)
14. การฟังคำบรรยาย (Institutes and Lectures)
15. การอภิปราย (Panel or Forum Discussion)
16. ห้องสมุดเฉพาะวิชา (Professional Libraries)
17. องค์การวิชาชีพและการประชุมทางวิชาชีพ (Professional Organization and Meeting)
18. บัญชีนิเทศ หนังสือคู่มือ (Supervisory Bulletins Handbook and Guides)
19. การปฐมนิเทศครูใหม่ (Orientation of New Teachers)
20. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

ชาอุทัย อาจีนสมาจาร (2525 : 47) ได้ให้รายละเอียดของเทคนิคการนิเทศ การศึกษาแต่ละประเภทไว้ว่า การสังเกตการสอนหรือการเยี่ยมชั้นเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อ ก่อให้เกิดภาวะผู้นำในการสอน แก้ไขปัญหาของครู ศึกษาและปรับปรุงสภาพการเรียนการสอน ทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคม ส่งเสริมการวิจัย ส่วนหลักการและกระบวนการนั้นมีการวางแผน การดำเนินงานตามแผนและติดตามผล เทคนิคการสาธิตการสอน มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามของครูทางวิชาชีพ แก้ไขปัญหาครูผสมผสานทฤษฎีและแนวปฏิบัติ ทางการศึกษาเข้าด้วยกัน การอบรมครู หลักการของการสาธิตการสอน คือ จะต้องวางแผน การสาธิตการสอนไว้อย่างดี การสาธิตการสอนควรเป็นไปโดยธรรมชาติ ควรสัมพันธ์กับเทคนิค การนิเทศการศึกษาอื่น ๆ ควรเน้นในรายละเอียดต่าง ๆ ควรคัดเลือกผู้สาธิตการสอนเป็น อย่างดี และจะต้องมีการประเมินผลการสาธิตการสอน การเยี่ยมเยียนเพื่อสังเกตการสอนนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเกตการสอนแบบสร้างสรรค์ต่าง ๆ เพื่อขยายโลกทัศน์ของครูให้กว้างขวาง ยิ่งขึ้น เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะอย่าง หลักการและกระบวนการเยี่ยมเยียนเพื่อสังเกตการสอนนั้น ต้องมีการวางแผนอย่างดี มีการชี้แนะ กลุ่มครูที่ไปเยี่ยมเยียนควรมีจำนวนน้อย การไปเยี่ยม โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งไม่ควรทำบ่อยครั้ง สภาพการเรียนการสอนควรเป็นไปตามธรรมชาติ และมีการติดตามผลด้วย การศึกษาเป็นหมู่คณะหรือการประชุมปฏิบัติการมีวัตถุประสงค์เพื่อ

แก้ปัญหาทางวิชาชีพโดยผ่านทางกระบวนการกลุ่มสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ มีการจูงใจเพื่อให้เกิดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ การใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า มีโอกาสติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญ ได้มีการพัฒนาทางวิชาชีพให้กับครูและผู้บริหาร หลักการและวิธีการของการประชุมปฏิบัติการต้องมีการวางแผน กำหนดปัญหา วิเคราะห์ปัญหา การดำเนินการแก้ปัญหาออกปฏิบัติและการประเมินผล การประชุมเป็นเทคนิคของการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การประชุมอาจเป็นการประชุมระหว่างศึกษานิเทศก์กับครูหรือระหว่างสมาชิกกลุ่มหนึ่งที่มีปัญหาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน การประชุมอาจมีลักษณะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เพราะบรรยากาศระหว่างผู้เข้าประชุมจะมีความเป็นมิตร หลักของการประชุมต้องมีการตระหนักถึงปัญหา ยอมรับในคุณค่าจากการทำประโยชน์ของผู้เข้าร่วมแต่ละคน บรรยากาศในการประชุมเป็นกันเองมีอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกพร้อมและมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

เบอร์ตัน และบรูคเนอร์ (ส้ายนต์ ฉาณ้อย. 2529 : 25 - 26 ; อ้างอิงมาจาก Burton and Brueckner. 1955 : 17) ได้กล่าวถึงการนิเทศที่จะถือว่าเป็นเทคนิคการปรับปรุงการสอนไว้ ดังนี้

1. กลไกการนิเทศเป็นกลุ่ม (Group Devices)

ก. เทคนิคที่จะต้องลงมือทำ (Doing Techniques)

(1) การประชุมปฏิบัติการ (Work Shops)

(2) กรรมการต่าง ๆ (Committees)

ข. เทคนิคที่ต้องใช้การติดต่อสื่อสารทางวาจา (Verbal Techniques)

(1) การประชุม (Staff Meeting)

(2) การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม (Group Counseling)

(3) การให้เรียนวิชาต่าง ๆ ในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย (Course Work)

(4) การให้เอกสารทางการศึกษา (Documentary Aids)

(5) การกำหนดหนังสือให้อ่าน (Directed Reading)

ค. เทคนิคที่ต้องใช้การสังเกต (Observation Techniques)

(1) การสังเกต (Directed Observation)

- (2) การทัศนศึกษา (Field Trips)
- (3) การสัมมนาโดยการท่องเที่ยว (Travel Seminar)
- (4) ใช้สื่อทัศนอุปกรณ์ (Audiovisual Aids)

2. กลไกการนิเทศเป็นรายบุคคล (Individual Devices)

ก. เทคนิคที่ต้องใช้การมีส่วนร่วม

- (1) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการสอนทั้งหมด (Participation in the Total Teaching Act.)
- (2) การแก้ปัญหาของแต่ละบุคคล (Individual Problem Solving)

ข. เทคนิคการใช้ภาษา

- (1) การปรึกษาหารือเป็นรายบุคคล (Individual Conferences)
- (2) การจัดให้มีการปรึกษาหารือเพื่อให้เกิดการปรับตัว (Adjustment Counseling)

ค. เทคนิคการสังเกต

- (1) การสังเกตโดยตรง (Directed Observation)
- (2) การเข้าเยี่ยมเยียนระหว่างกันและกัน (Intervisitation)

สรุปได้ว่า เทคนิคการนิเทศการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นที่ศึกษานิเทศก์จะต้องฝึกฝนพัฒนา ทักษะและเทคนิคที่จำเป็นแล้วนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ ซึ่งความสำเร็จของวิธีการและเทคนิคนั้น ๆ ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นิเทศ การที่จะเป็นผู้นิเทศที่มีคุณภาพอันเป็นที่ยอมรับของครูผู้รับการนิเทศ ซึ่งอาจจะนิเทศทางตรงหรือนิเทศทางอ้อมนั้น ผู้นิเทศจะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีเจตคติที่มีต่อการนิเทศและต่อผู้รับการนิเทศ ตลอดจนสามารถที่จะมีทักษะในการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์

การที่จะปฏิบัติงานใด ๆ ให้ได้ตามความมุ่งหมาย จำเป็นต้องปฏิบัติงานนั้น ๆ ตามขอบเขตหน้าที่ของงาน การนิเทศการศึกษาก็เช่นเดียวกัน ศึกษานิเทศก์จะต้องทราบบทบาทหน้าที่

ของตนเองให้ชัดเจน ว่าตนมีบทบาทและหน้าที่อย่างไร ขอบเขตแค่ไหนและควรจะต้องสัมพันธ์กับความมุ่งหมาย หรือความต้องการของบุคคลอื่นด้วย ได้มีนักการศึกษาหลายท่าน กำหนดบทบาทของศึกษานิเทศก์ไว้ดังนี้

สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 63 - 64) กล่าวว่า ในการจัดการนิเทศการศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้นศึกษานิเทศก์จำเป็นต้องมีบทบาทหน้าที่สำคัญ ดังนี้

1. รวมวางแผนงานในการปฏิบัติงาน โดยมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ ร่วมกำหนดจุดมุ่งหมายและกำหนดทางเลือกรวมทั้งวางแผนงานในการปฏิบัติงาน

2. เป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้ในสิ่งที่จะปฏิบัติ หากศึกษานิเทศก์ไม่มีความถนัดในเรื่องใดก็เป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์จะต้องแสวงหาวิทยากร จากแหล่งอื่นมาช่วยให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

3. ดำเนินการนิเทศการปฏิบัติงานโดยการมีส่วนร่วมในการทำงานให้คำแนะนำปรึกษาให้การช่วยเหลือ ช่วยแก้ไขจุดบกพร่องและชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเอง

4. ทำการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาตนเองด้วยความมั่นใจ

5. ดำเนินการประเมินผลการจัดการนิเทศการศึกษา เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ หรือเพื่อหาทางยกระดับคุณภาพของผลการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

ซารี มณีสรี (2522 : 13) กล่าวถึง หน้าที่ทั่วไปของศึกษานิเทศก์ว่าประกอบด้วย

1. ช่วยเหลือแนะนำโรงเรียนเกี่ยวกับงานวิชาการและการบริหาร
2. เสนอแนะข้อคิดเห็นแก่กรม ในด้านงานวิชาการและการบริหาร
3. ทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายวิชาการกับฝ่ายบริหาร
4. ตรวจตราโรงเรียนในฐานะพนักงาน เจ้าหน้าที่
5. ดำเนินการนิเทศและอบรมให้ความรู้แก่ครูในสังกัด
6. พลิตและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ
7. ค้นคว้า ทดลอง และวิจัยเกี่ยวกับงานวิชาการ
8. ประสานงานระหว่างศึกษานิเทศก์ ครู ผู้บริหารการศึกษา และหน่วยงานอื่น

9. ประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2524 : ก - ง) ได้กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 โดยกำหนดให้มีหน่วยปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์และมีหน้าที่รับผิดชอบเป็น 3 ระดับ คือ

1. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีฐานะเป็นกอง และมีเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1.1 ติดตามและประเมินผลการจัดการประถมศึกษา

1.2 ส่งเสริม รวบรวม และเผยแพร่การวิจัย คือ งานส่งเสริมรวบรวมเผยแพร่การวิจัยด้านการพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1.2.1 สนับสนุนให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและกรุงเทพมหานคร ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน

1.2.2 ติดตามดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุน ในการดำเนินการตามมาตรฐานการวิจัย

1.2.3 ประสานงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน

1.2.4 เผยแพร่หรือขยายผล เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนไปสู่จังหวัด อำเภอและกิ่งอำเภอ และโรงเรียน

1.3 พัฒนาวิชาการ คือ การศึกษา ค้นคว้า เผยแพร่วิชาการและนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา

1.4 ร่วมมือและให้ข้อคิดเห็นในการดำเนินงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา

1.5 ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. หน่วยงานพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและกรุงเทพมหานคร มีฐานะเป็นหน่วยและมีผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร เป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

2.1 ฝ่ายนิเทศการศึกษา

2.1.1 ส่งเสริมการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปตาม มาตรฐาน

2.1.2 จัดทำเครื่องมือวัดผลพัฒนาเกี่ยวกับการประเมินผลและข้อทดสอบ มาตรฐานจังหวัด และจัดทำคลังข้อสอบ

2.1.3 สนับสนุนงานวิชาการแก่โรงเรียนในสังกัด

2.1.4 วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับ ก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการทดลองและค้นคว้าระดับอำเภอ และกิ่งอำเภอ

2.1.5 ร่วมมือกับหน่วยราชการอื่นในส่วนที่เกี่ยวกับโรงเรียน ประถมศึกษา ส่งเสริมการกีฬา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด จริยธรรม และนันทกรรม

2.1.6 ปฏิบัติงานวิชาการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร

2.2 ฝ่ายแผนพัฒนา

2.2.1 จัดทำนโยบายการดำเนินงานและแผนพัฒนาการศึกษา ของจังหวัด เสนอต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

2.2.2 จัดทำงบประมาณเพื่อการประถมศึกษาของจังหวัด

2.2.3 ประสานงานพัฒนาบุคลากรของจังหวัด

2.2.4 จัดทำข้อมูลและสถิติทางการศึกษาของจังหวัด

2.2.5 ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง บริหาร รวมปรับปรุง สัมเลิ ก โรงเรียนในสังกัด

2.2.6 ประสานงานโครงการพิเศษ

2.2.7 ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดหรือ กรุงเทพมหานคร

2.2.8 ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษา จังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร

3. งานนิเทศการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ ฐานะ เป็นงานโดยมีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ความ รับผิดชอบ ดังนี้

3.1 ร่วมวางแผนและดำเนินการนิเทศ แนะนำ แก้ไข ปรับปรุง และติดตาม ผลการปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน ให้บังเกิดผลตามมาตรฐานทางวิชาการและงาน โครงการสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนเป็นพิเศษ ในเรื่องอนามัยโรงเรียน สุขศึกษา สายการศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี กีฬา จริยธรรม วัฒนธรรม และอื่น ๆ

3.2 เป็นวิทยากรการประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการตามความต้องการ ของกลุ่มโรงเรียน

3.3 ส่งเสริมให้โรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนนิเทศการศึกษาได้

3.4 ส่งเสริมการทดลอง ค้นคว้า เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการใช้ นวัตกรรมทางการศึกษา

3.5 รวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอหรือ กิ่งอำเภอให้เป็นปัจจุบัน

3.6 วางแผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

3.7 ประสานงานวิชาการระหว่างโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด

3.8 ร่วมมือในงานวิจัยและส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ในโรงเรียน

3.9 เสนอแนะการจัดตั้งงบประมาณ และจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาของ อำเภอ และกิ่งอำเภอ

3.10 ศึกษาเพื่อเสนอแนะการจัดตั้ง รวมหรือเลิกกลุ่มโรงเรียนภายในอำเภอ/ กิ่งอำเภอ

3.11 ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

3.12 ปฏิบัติงานโครงการพิเศษ

3.13 ปฏิบัติงานวิชาการอื่น ตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอและกิ่งอำเภอ

วิลเลียม และแมคเนล (สายนธ์ พาน้อย. 2529 : 29 ; อ้างอิงมาจาก
William and McNeil. 1962 : 26) กล่าวว่า หน้าที่ของศึกษานิเทศก์มี 6 ประการ
คือ

1. การวางแผน (Planning) ศึกษานิเทศก์ต้องรู้จักวางแผนปฏิบัติงานของตนเอง
และหมู่คณะ เพื่อพัฒนานโยบายทางการศึกษา
2. การบริหาร (Administration) ศึกษานิเทศก์ควรตัดสินใจทำงานด้วยตนเอง
เพื่อความคล่องตัวของการปฏิบัติงาน
3. การนิเทศ (Supervision) ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่ช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
และการสอนให้ดีขึ้น
4. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) ศึกษานิเทศก์ต้องมีส่วนร่วม
ช่วยปรับปรุงหลักสูตร จัดทำคู่มือครู และช่วยเหลือแบบเรียนให้แก่โรงเรียน
5. การสาธิตการเรียนการสอน (Demonstration Teaching) ศึกษานิเทศก์
ควรสาธิตการสอนให้ครูดูได้ด้วยตนเอง หรือจัดให้บุคคลอื่นสาธิตให้ดู
6. การวิจัย (Research) ศึกษานิเทศก์ควรทำการวิเคราะห์ ค้นคว้า ทดลอง
เกี่ยวกับเรื่องการเรียนการสอนด้วยวิธีการวิจัยอย่างมีระเบียบแบบแผน พร้อมทั้งเสนอแนะ
แนวความคิดใหม่ ๆ และผลวิจัยให้ครูทราบ

แฮริส (ฮัสนะ เจะอุบง. 2536 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Harris. 1963 :
14 - 15) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. พัฒนาหลักสูตร งานเกี่ยวกับการวางแผนโครงสร้างหลักสูตร ทำแผนการสอน
กำหนดตัวผู้สอน เวลา สถานที่ ตลอดจนถึงวิธีสอน พัฒนาคู่มือหลักสูตร จัดวิชาต่าง ๆ เพื่อทำ
การสอน
2. จัดระบบการสอน จัดนำหลักสูตรที่วางไว้มาใช้กับกลุ่มนักเรียนและจัดตารางสอน

3. คัดเลือกบุคลากรผู้สอนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละวิชา โดยจัดหา คัดเลือก ทดสอบ และเก็บทะเบียนบุคคลเหล่านั้น
4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสะดวกแก่ครูผู้สอน รวมถึงการวางแผน จัดอาคารและการจัดบริเวณทางการศึกษาอื่น ๆ
5. การจัดอุปกรณ์การสอน ได้แก่ การคัดเลือกตรวจสอบ และการเก็บรักษา เพื่อความสะดวกในการสอนของครู
6. จัดอบรมครูประจำการ เพื่อพัฒนาครูให้สามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. จัดปฐมนิเทศครูใหญ่ ให้ข้อมูลที่สำคัญ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ลดความยากลำบากในการปฏิบัติงานให้เหลือน้อยที่สุด
8. จัดบริการด้านอื่น ๆ อันเกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อให้บังเกิดผลดีแก่กระบวนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียน
9. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนและโรงเรียน
10. การประเมินผล ได้แก่ การวางแผนจัดระเบียบการประเมินผล การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งมีผลต่อการเรียนการสอน

สำหรับหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 ในหมวดที่ 1 ข้อ 6 ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาหน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดดังต่อไปนี้

- 6.1 ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย ในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการนิเทศการศึกษา
- 6.2 เผยแพร่ความรู้ทางด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และผลการวิเคราะห์วิจัย ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัด
- 6.3 นิเทศ ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา
- 6.4 ประสานงานด้านวิชาการ แก่หน่วยงานทางการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.5 ดำเนินการส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

6.6 ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษา ตามแผนงานและโครงสร้างที่กระทรวง ทบวงกรม ต่าง ๆ มอบหมายและขอความร่วมมือ

6.7 พัฒนานิเทศและให้บริการทางการศึกษา

6.8 งานวิชาการอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

สรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สามารถแยกออกได้เป็น 2 ส่วน คือ บทบาทนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามสภาพความถนัด สถานการณ์ และความต้องการของสมาชิกในกลุ่มหรือที่สมาชิกคาดหวังว่าควรจะเป็นไป ตามลักษณะ ชนิดของตำแหน่งที่เป็นอยู่ อีกส่วนหนึ่งเกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ควรมีหน้าที่ ความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางวิชาการหลายประการ และจะต้องปฏิบัติงาน ร่วมกับ บุคคลหลายฝ่าย หน้าที่ที่สำคัญพอสรุปได้ 4 ประการ คือ

1. นิเทศติดตามและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษาให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
2. ผลิตสื่อการเรียนการสอนบริการแก่ครู เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของครูเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้
3. สืบรวจ วิเคราะห์ วิจัย ค้นคว้า และทดลอง เพื่อค้นหาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและมาตรฐานตามที่ต้องการ
4. จัดประชุมอบรม สัมมนาผู้บริหารและครู เพื่อพัฒนาให้มีความงอกงามในวิชาชีพ และเกิดผลดีในการปฏิบัติงาน

หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ

ตามโครงสร้างของระบบการบริหารการประถมศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับกลุ่มโรงเรียน ในส่วนของระดับอำเภอ

คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ นั้น ได้แบ่งงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 ให้หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานพัฒนาคุณภาพระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา ตามหลักสูตรภายในจังหวัด โดยแบ่งงานภายในเป็น 3 งาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. งานพัฒนางานวิชาการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานดังต่อไปนี้

1.1 งานพัฒนาการเรียนการสอน ระดับก่อนประถมศึกษา

1.1.1 ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์เอกสาร คู่มือ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก รูปแบบการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา แนวการจัดประสบการณ์ หรือหลักสูตรการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา

1.1.2 ประสานงานรวบรวมข้อมูลการประเมินการจัดประสบการณ์และเผยแพร่

1.1.3 ร่วมประชุมวางแผนการพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา กับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน

1.1.4 เสนอแนะแหล่งศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการด้านการเรียนการสอน ระดับก่อนประถมศึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.1.5 ให้คำปรึกษา สาธิต แนะนำ เรื่องการเรียน การสอน ระดับก่อนประถมศึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.1.6 ประสานงานและ/หรือจัดประชุมอบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องและเป็นวิทยากรในเรื่องการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา

1.1.7 ประสานงานกับ สปจ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา

1.2 งานพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา

1.2.1 ประสานงานและร่วมจัดประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา

1.2.2 ให้ความปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.2.3 ติดตามผลการใช้แนวการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตร ระดับ ก่อนประถมศึกษา

1.2.4 ร่วมมือกับ สปจ. กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง พัฒนาแนวการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

1.3 งานพัฒนาการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษา

1.3.1 ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์เอกสารคู่มือแนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาและจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.3.2 รวบรวมข้อมูลการประเมินผลการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน

1.3.3 ร่วมวางแผนการพัฒนาการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา กับสำนักงานการศึกษาจังหวัด กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน

1.3.4 เสนอแนะแหล่งศึกษาค้นคว้าทางวิชาการด้านการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.3.5 ให้ความปรึกษา สาคิต แนะนำเรื่องการเรียนการสอนระดับ ประถมศึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.3.6 จัดประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องและเป็นวิทยากรในเรื่องการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา

1.3.7 ร่วมมือกับสำนักงานการศึกษาจังหวัด กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศึกษา ค้นคว้า พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษา

1.3.8 ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ที่ส่งเสริมการเรียนการสอน

1.4 งานพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา

1.4.1 จัดประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากร
ที่เกี่ยวข้องในด้านหลักสูตรประถมศึกษา

1.4.2 ให้ความปรึกษา สาคิต แนะนำเรื่องการใช้หลักสูตรแก่ผู้บริหาร-
โรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.4.3 ติดตามผลการใช้หลักสูตร

1.4.4 ร่วมมือกับ สปจ. กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนผลิตเอกสารประกอบ
หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

1.4.5 ร่วมมือกับ สปจ. กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

1.5 งาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานวิชาการ

1.5.1 งานแนะแนวในโรงเรียน

1.5.2 งานประชาธิปไตยในโรงเรียน

1.5.3 โครงการสหกรณ์ในโรงเรียน

1.6 งานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

2. งานพัฒนาการนิเทศ มีหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานดังต่อไปนี้

2.1 งานพัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการสื่อและเครื่องมือการนิเทศ

2.1.1 รวบรวม รูปแบบ เทคนิค วิธีการสื่อและเครื่องมือการนิเทศ

2.1.2 ให้มีการร่วมมือกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กลุ่มโรงเรียน
และโรงเรียน ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศที่ใช้อยู่
ในปัจจุบัน

2.1.3 ศึกษาค้นคว้า รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศ

ใหม่ ๆ

2.1.4 ทดลองใช้รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศ

2.1.5 ประเมินผลการทดลองและนำมาผลไปปรับปรุงแก้ไข

2.1.6 จัดทำเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับรูปแบบเทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศ

2.1.7 ดำเนินการเผยแพร่ รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศ

2.2 งานสนับสนุนการนิเทศและนิเทศภายในแก่กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 ให้คำปรึกษา แนะนำ ในด้านการนิเทศและนิเทศภายในแก่กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน

2.2.2 ประสานงานเป็นวิทยากรและจัดประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหาร-โรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านการนิเทศและนิเทศภายใน

2.2.3 ร่วมปฏิบัติงานนิเทศกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน

2.2.4 ส่งเสริมสนับสนุนเอกสาร คู่มือ สื่อ เกี่ยวกับการนิเทศและนิเทศภายในแก่กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน

2.2.5 จัดกิจกรรมการนิเทศทางไกลในรูปแบบต่าง ๆ

2.3 งานพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์

- กลุ่มทักษะภาษาไทย
- กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์
- กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
- กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
- กลุ่มประสบการณ์พิเศษ

2.3.1 ประสานงานการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์

2.3.2 วางแผนร่วมกับ สบจ. กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนในการพัฒนา
การนิเทศการเรียนรู้การสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์

2.3.3 สรุปผลการนิเทศและรายงาน

2.4 งาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 การนิเทศภายในโรงเรียน

2.4.2 นิเทศทางไกล

2.4.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่ออาหารกลางวัน

2.4.4 ศึกษาเพื่อปวงชน (นำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ)

2.5 งานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

3. งานวิจัย ประเมินผลและบริการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานดังนี้

3.1 งานระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา

3.1.1 ประสานงานการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
การพัฒนาการนิเทศ การวิจัยประเมินผล และอื่น ๆ ที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและจัดทำเป็นแฟ้มหรือแหล่งข้อมูล

3.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการ
บริหารการนิเทศและการเรียนการสอน

3.1.3 ประสานงานการประชุมอบรมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน ครู
และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในเรื่องระบบข้อมูลและสารสนเทศ

3.2 งานจัดทำแผนพัฒนางานวิชาการและการนิเทศ

3.2.1 ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนพัฒนา
วิชาการและการนิเทศ

3.2.2 ร่วมมือกับ สบจ. กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน จัดทำแผนพัฒนา
งานวิชาการและการนิเทศของ สบจ. โดยให้ประสานสัมพันธ์กัน ทั้งระยะยาวและระยะสั้น

3.3 งานทดสอบ วัดและประเมินผล

3.3.1 จัดประชุม สัมมนา และเป็นวิทยากรในเรื่องการทดสอบ วัดและ
ประเมินผลแก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 จัดทำและส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนมีคลังทดสอบวัดผลและประเมินผลโดยร่วมมือกับ สปจ. ดำเนินการ

3.3.3 ให้คำแนะนำแก่กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการทดสอบวัดและประเมินผล

3.3.4 สร้างข้อทดสอบของอำเภอเพื่อนำไปใช้กับโรงเรียนโดยนำไปทดลอง และปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

3.4 งานวิเคราะห์วิจัยการบริหารการนิเทศและการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์

3.4.1 ศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจัย

3.4.2 วิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการบริหาร

3.4.3 วิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์

3.4.4 ผลิตและเผยแพร่ผลการวิจัยทั้งในส่วนที่ดำเนินการเอง และของบุคคลหรือหน่วยงานอื่นแก่กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.4.5 ส่งเสริม สนับสนุนให้กลุ่มโรงเรียน โรงเรียน นำผลการวิเคราะห์วิจัยมาใช้

3.5 งานมาตรฐานการศึกษา

3.5.1 รวบรวมข้อมูลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาและปัญหาอุปสรรค

3.5.2 ประสานงานการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

3.5.3 ประสานกับ สปจ. ประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนในสังกัดเพื่อทราบสถานภาพการศึกษา

3.5.4 ติดตามการดำเนินงานและให้คำแนะนำแก่หน่วยงานในสังกัดเกี่ยวกับมาตรฐานและการประเมินมาตรฐาน

3.6 งานผลิตและจัดหาสื่อการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการ และเครื่องมือการนิเทศ

3.6.1 ร่วมมือกับ สปจ. และกลุ่มโรงเรียนผลิตและจัดทำสื่อการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการและเครื่องมือการนิเทศ

3.6.2 ประสานงานและ/หรือจัดประชุมอบรม สัมมนา และเป็นวิทยากรพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน

3.6.3 ร่วมกับ สปจ. และกลุ่มโรงเรียนผลิตสื่อต้นแบบต่าง ๆ

3.7 งานบริการและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการ และเครื่องมือการนิเทศ

3.7.1 บริการให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นที่มาขอความร่วมมือในด้านสถานที่ อุปกรณ์การประชุม

3.7.2 สานิต แนะนำ สื่อ เครื่องมือและการใช้

3.7.3 เป็นศูนย์กลางติดต่อประสานงานกับ สปจ. ในการบริการและเผยแพร่สื่อและเครื่องมือของ สปจ. สปอ./ก. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.7.4 จัดทำเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการ และเครื่องมือการนิเทศแก่กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.8 งานห้องสมุดสื่อและงานส่งเสริมการจัดห้องสมุดและมุมหนังสือของ สปอ./ก. กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน

3.8.1 จัดให้มีห้องสมุดสื่อ ห้องสมุด และมุมหนังสือของ สปอ./ก. กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน

3.8.2 ให้ความแนะนำวิชาการจัดและดำเนินงานห้องสมุดสื่อ ห้องสมุด และมุมหนังสือในหน่วยงานในสังกัด

3.8.3 จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับห้องสมุดและมุมหนังสือของหน่วยงานในสังกัด เพื่อเผยแพร่

3.9 งาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง

3.9.1 งานกลุ่มโรงเรียน

3.9.2 โครงการประเมินคุณภาพการศึกษา

3.9.3 โครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ

3.10 งานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

หมายเหตุ หน้าที่ความรับผิดชอบเฉพาะงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับ สปอ./สปก. อาจแบ่งให้แต่ละฝ่ายได้เองตามความเหมาะสม

สรุปได้ว่า หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ ควรแบ่งความรับผิดชอบของหน่วยศึกษานิเทศก์ ออกเป็น 4 งาน พร้อมมีหน้าที่รับผิดชอบดังต่อไปนี้ คือ

1. งานพัฒนางานวิชาการ

- 1.1 งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา
- 1.2 งานพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา
- 1.3 งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา
- 1.4 งานพัฒนาหลักสูตรระดับประถมศึกษา
- 1.5 งาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง
- 1.6 งานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

2. งานพัฒนาการนิเทศการศึกษา

- 2.1 งานพัฒนารูปแบบ เทคนิค วิชาการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศการศึกษา
- 2.2 งานพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์
- 2.3 งานสนับสนุนการนิเทศการศึกษาแก่ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียน และ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 2.4 งาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 งานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

3. งานวิจัยและประเมินผล

- 3.1 งานระบบข้อมูลและสารสนเทศ
- 3.2 จัดทำแผนพัฒนางานวิชาการและการนิเทศการศึกษา
- 3.3 งานวิเคราะห์วิจัย
- 3.4 งานทดสอบ วัดและประเมินผล
- 3.5 งานพัฒนามาตรฐานการศึกษา

- 3.6 งาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง
- 3.7 งานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย
- 4. งานบริการทางการศึกษา
 - 4.1 งานผลิต จัดหาสื่อ เครื่องมือการเรียนการสอน การบริหารและการนิเทศ
 - 4.2 งานบริการ และเผยแพร่สื่อ เครื่องมือ การเรียนการสอน การบริการและการนิเทศ
 - 4.3 งานพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ทุกกลุ่มประสบการณ์
 - 4.4 งานห้องสมุดสื่อและส่งเสริมการจัดห้องสมุดและมุมหนังสือ
 - 4.5 งาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง
 - 4.6 งานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์

การนิเทศการศึกษาต้องอาศัยหลักสามประการ คือ อุดมการณ์หรือจุดมุ่งหมายของงาน การวางรูปแบบงานและกำหนดเทคนิคและวิธีการปฏิบัติงาน การที่จะกำหนดเทคนิคและวิธีการปฏิบัติงานได้นั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อจะได้กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาหรือดำเนินการให้สอดคล้องถึงอุดมการณ์และระบบงาน ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องมีอุดมคติอันเป็นหลักชัยที่แน่นอน และมองเห็นอุปสรรคทั้งหลายอันพึงมีและ เป็นผู้สามารถหลักเลียง สามารถแก้อุปสรรคนั้น ๆ จนบรรลุหลักชัยด้วยอุดมการณ์และวิธีของตน (สันต์ ธรรมบำรุง. 2521 : 92)

ดังนั้น ความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์จะก้าวหน้าได้นั้น จะต้องอาศัยการศึกษาจากปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ตลอดจนข้อคิดเห็นต่าง ๆ ปัญหาและข้อคิดเห็นที่ดีนั้นควรมาจากการวิจัย เพราะการวิจัยเป็นความรู้ที่ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในตอนนี้จึงพยายามหาผลการวิจัยและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ที่มีผู้เสนอไว้ ดังนี้

บุญเลิศ บุญเรือง (2520 : 23 - 26) ได้กล่าวถึงปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ไว้ ดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์มีคุณสมบัติ ขาดความเชื่อมั่นในตัวเองและขาดความริเริ่ม
2. ฝ่ายบริหารใช้ศึกษานิเทศก์ทำงานธุรการและงานแก้ปัญหาลเฉพาะหน้าที่

เป็นส่วนใหญ่

3. งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลนเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ในการนิเทศ

โรสภณ รอดทอง (2521 : บทคัดย่อ) กล่าวถึงปัญหาที่มากที่สุดของการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ได้แก่ ขาดแคลนงบประมาณในการประชุมอบรมสัมมนาครู และขาดแคลนแรงจูงใจ ในการดำเนินงานด้านการจัดทำคู่มือเอกสารทางวิชาการและอุปกรณ์การสอน บัณฑิตรองลงมา ได้แก่ ขาดคู่มือ เอกสารในการดำเนินงานด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และขาดแคลนเครื่องมือประเมินผลงานทางด้านวิชาการและมีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ ความเชื่อถือของครูที่มีต่อศึกษานิเทศก์ และการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาในการค้นคว้าวิชาการใหม่ ๆ

ณรงค์ หิตโรกเมธ (2533 : 43 - 44) ได้กล่าวถึงปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งศึกษาจากรายงานการสัมมนา การรายงานการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และจากงานวิจัย สรุปได้แต่ละงานดังนี้

1. งานนิเทศการศึกษา

- 1.1 ขาดสื่อและเครื่องมือในการนิเทศการศึกษา
- 1.2 งบประมาณในการนิเทศกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนไม่เพียงพอ
- 1.3 ศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศศึกษาน้อยกว่า

ที่ควรจะเป็น

- 1.4 จำนวนศึกษานิเทศก์ไม่สอดคล้องกับจำนวนโรงเรียนที่ออกไปนิเทศ
- 1.5 รูปแบบการนิเทศการศึกษายังไม่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา
- 1.6 ระยะเวลาที่ศึกษานิเทศก์พบปะครู เพื่อให้การนิเทศแต่ละครั้งน้อยเกินไป

2. งานพัฒนาการเรียนการสอน

2.1 ผู้บริหารและครูไม่เห็นความสำคัญของการประชุม อบรม สัมมนา ที่ศึกษานิเทศก์จัดขึ้น

2.2 ศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน น้อยกว่าที่ควรจะเป็น

2.3 ขาดแคลนงบประมาณที่จะนำมาใช้ในการผลิตคู่มือครู และเอกสารประกอบการสอน

2.4 การจัดประชุม อบรม สัมมนา แต่ละครั้งไม่ได้เกิดจากปัญหาและความต้องการของครู

2.5 ขาดแรงจูงใจในการดำเนินงานจัดทำคู่มือครู และเอกสารทางวิชาการ

3. งานวิเคราะห์วิจัยและประเมินผล

3.1 ความร่วมมือจากโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์วิจัย มีน้อย

3.2 ศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

3.3 ไม่มีงบประมาณด้านการวิจัย

4. งานนโยบายและแผน

4.1 การส่งข้อมูลของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน เพื่อรวบรวมเป็นสถิติทางการศึกษาซ้ำ และไม่สมบูรณ์

4.2 ขาดกระบวนการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

4.3 ขาดการควบคุม กำกับ และติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการที่กำหนด

5. งานบริการทางการศึกษา

5.1 ขาดการพัฒนาบุคลากร ด้านเทคนิค วิธีการนิเทศ ให้สอดคล้องกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

5.2 ขาดบุคลากรด้านการแนะแนวและครูบรรณารักษ์

5.3 ขาดการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลห้องสมุด มุมหนังสือ และกิจกรรม การแนะแนวในโรงเรียน

5.4 บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้สถิติสรุปผลของ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

ดังนั้น ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทั้ง 5 งาน คือ งานนิเทศการศึกษา งานพัฒนาการเรียนการสอน งานวิเคราะห์วิจัยและ ประเมินผล งานนโยบายและแผน และงานบริการทางการศึกษา พบว่า มีปัญหาด้านบุคลากร งบประมาณ เครื่องมือและวิธีการในการนิเทศการศึกษา ตลอดจนการใช้เวลาในการปฏิบัติงาน

จรัส สุทธิพันธุ์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาปัญหา การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 2 พบว่า

1. ระดับปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอโดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปัญหาด้านส่งเสริมให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน นิเทศการศึกษาได้อยู่ในระดับมาก ปัญหาด้านเป็นวิทยากรประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการ ตามความต้องการของกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนและด้านปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการ การประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภออยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาด้านอื่น ๆ คือ ร่วมวางแผน และดำเนินการนิเทศ แนะนำ แก้ไข ปรับปรุง ติดตามผลการทำงานของกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนให้บังเกิดผลตามมาตรฐานทางวิชาการและงานโครงการสนับสนุนส่งเสริม กิจกรรมนักเรียนเป็นพิเศษในเรื่อง อนามัยโรงเรียน สุขศึกษาสายการศึกษา ลูกเสือยุวกาชาด เนตรนารี กีฬา จริยธรรม วัฒนธรรมและอื่น ๆ ส่งเสริมการทดลองค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียน การสอนและการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา การรวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษาของ สถานศึกษาในอำเภอหรือกิ่งอำเภอในปัจจุบัน วางแผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ประสานงานวิชาการระหว่างโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด ร่วมมือในการวิจัยและส่งเสริม การนำผลวิจัยไปใช้ในโรงเรียน เสนอแนะการจัดตั้งงบประมาณและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการศึกษาของอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ปฏิบัติงานโครงการพิเศษ ปฏิบัติงานวิชาการอื่นตามที่ ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ อยู่ในระดับปานกลาง

จเร เกลิมวงศ์ (2529 : 158) ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติงานตามหน้าที่และปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 12 พบว่า การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภออยู่ในระดับค่อนข้างน้อย งานตามหน้าที่ที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การปฏิบัติงานวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ รองลงมา คือ การวางแผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอ/กิ่งอำเภอ และรวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตามลำดับ ส่วนงานตามหน้าที่ที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การปฏิบัติงานโครงการพิเศษ และการส่งเสริมการทดลอง ค้นคว้า เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภออยู่ในระดับค่อนข้างน้อย งานตามหน้าที่ที่มีปัญหาในการปฏิบัติมากที่สุด คือ การวางแผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอ/กิ่งอำเภอ รองลงมา คือ การส่งเสริมให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนในเขตการศึกษาได้ และการส่งเสริมการทดลอง ค้นคว้า เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ตามลำดับ ส่วนงานตามหน้าที่ที่มีปัญหาในการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และการปฏิบัติงานโครงการพิเศษ

สรุปได้ว่าการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เท่าที่ผ่านมามีปัญหามากมายแต่พอจะรวบรวมเป็นหมวดหมู่ โดยยึดสาเหตุของปัญหาที่สำคัญ ๆ ได้หกประการ คือ

1. ปัญหาเกิดจากนโยบายทางการศึกษา คือ ความไม่มีเอกภาพทางการศึกษา
2. ปัญหาเกิดจากกระบวนการบริหารการกำหนดตำแหน่งหน้าที่และสายงานของศึกษานิเทศก์ไม่เด่นชัดทำให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานกว้างเกินไปและนอกเหนือจากงานวิชาการ
3. ปัญหาเกิดจากตัวศึกษานิเทศก์เองขาดคุณสมบัติที่เหมาะสม
4. ปัญหาเกิดจากผู้เกี่ยวข้องและผู้รับการนิเทศไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์
5. ปัญหาทางด้านงบประมาณไม่เพียงพอ
6. ปัญหาจากสภาพแวดล้อม ความห่างไกล ความทุรกันดารของพื้นที่ที่ศึกษานิเทศก์ออกไปปฏิบัติงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

งานวิจัยในประเทศ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ ดังนี้

สายัณห์ ผาน้อย (2529 : จ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่า

- 1) การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 6 โดยสรุปแล้วศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 6 งาน อยู่ในระดับน้อย 3 งาน งานที่ศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่าได้มีการปฏิบัติดีน้อยกว่างานอื่น ๆ ได้แก่ งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์
- 2) ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 6 โดยสรุปแล้วศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับมากมีจำนวน 1 งาน ได้แก่ งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ งานที่มีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมีจำนวน 7 งาน รวมทั้งด้านอื่น ๆ ส่วนงานที่มีปัญหาน้อยที่สุด มี 2 งาน คือ งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน และงานพัฒนาการศึกษา
- 3) เมื่อรวมกิจกรรมต่าง ๆ ของการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ทั้งหมดจำนวน 57 กิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร คู่มือครู แผนการสอน การวัดและประเมินผล ตามแบบ ป.02 ส่วนกิจกรรมที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยที่สุด ได้แก่ จัดทำคู่มือเกี่ยวกับวิธีทวนและวิธีใช้สื่อการสอนให้โรงเรียน
- 4) เมื่อรวมกิจกรรมต่าง ๆ ของปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ทั้งหมด 30 กิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยของปัญหาสูงสุด ได้แก่ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนและวัสดุทัศนูปกรณ์ ส่วนกิจกรรมที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยของปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน วิธีการจัดและประเมินผล
- 5) สาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติงานด้านศูนย์วัสดุอุปกรณ์ พบว่า เกิดจากการขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนและวัสดุทัศนูปกรณ์เป็นส่วนใหญ่ รองลงไป คือ ขาดอาคารสถานที่ในการจัดตั้งศูนย์วัสดุอุปกรณ์

6) ปัญหาอื่น ๆ ที่ศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่า เป็นปัญหาที่อยู่ในระดับมาก มี 2 เรื่อง ได้แก่ จำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อยไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนครูและโรงเรียน และหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามระเบียบที่กำหนดไว้มีมากเกินไป

ธีรวรรณ นิช่างทอง (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเข้าใจการนิเทศการศึกษา และเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ จากการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวม ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเข้าใจการนิเทศการศึกษาและมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก และพบว่าศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติงานนิเทศ ตั้งแต่ 2 - 5 ปี มีความเข้าใจการนิเทศสูงกว่าศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 2 ปี

จเร เกลิมวงศ์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามหน้าที่และ ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภออยู่ในระดับค่อนข้างน้อย งานตามหน้าที่ที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การปฏิบัติงานวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ รองลงมา คือ การวางแผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอ/กิ่งอำเภอ และรวบรวมข้อมูล และสถิติทางการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตามลำดับ และส่งเสริมการทดลอง ค้นคว้า เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภออยู่ในระดับค่อนข้างน้อย งานตามหน้าที่ที่มีปัญหาในการปฏิบัติมากที่สุด คือ การวางแผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอ/กิ่งอำเภอ รองลงมา คือ การส่งเสริมให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนนิเทศการศึกษาได้ และการส่งเสริมการทดลอง ค้นคว้า เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ตามลำดับ ส่วนงานตามหน้าที่ที่มีปัญหาในการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และการปฏิบัติงานโครงการพิเศษ

จิต ปาละรัตน์ (2529 : 234 - 237) ได้ทำการศึกษาระดับการปฏิบัติงานทั้งที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 3 ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกรรมการกลุ่มโรงเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 551 คน จากผลการวิจัยในเรื่องดังกล่าวแล้วพบว่า ระดับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน

การประถมศึกษาอำเภอที่เป็นจริง โดยส่วนรวมและในแต่ละงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับการปฏิบัติงานที่คาดหวังโดยส่วนรวมและในแต่ละงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกรรมการกลุ่มโรงเรียน ที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งต่อการปฏิบัติจริงและที่คาดหวัง และเมื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอระหว่างจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 3 ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งที่เป็นการปฏิบัติจริงและที่คาดหวัง

ทิพยาภรณ์ เวทย์ไธสง (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเข้าใจของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 11 ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอในเขตการศึกษา 11 โดยส่วนรวมมีความเข้าใจอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับงานการเรียนการสอน และมีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลางเกี่ยวกับงานพัฒนาการศึกษา งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน งานนิเทศและตรวจเยี่ยม งานสนับสนุนวิชาการ งานข้อมูลทางการศึกษา งานจัดทำแผนงบประมาณและขอตั้งงบประมาณ งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ และงานเลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และเมื่อจำแนกตามการเข้าดำรงตำแหน่ง พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอที่เข้าดำรงตำแหน่งไม่ว่าปี พ.ศ.ใดมีความเข้าใจอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับงานการเรียนการสอน และมีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลางเกี่ยวกับงานอื่นที่เหลือยกเว้น งานสนับสนุนวิชาการที่ศึกษานิเทศก์เข้าดำรงตำแหน่งเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2527 มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง และศึกษานิเทศก์ที่เข้าดำรงตำแหน่งในปี พ.ศ. อื่น ๆ มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก

วิชากร ลังกาฟ้า (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์และครูประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 8 จากการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การนิเทศ และความรู้สึกพึงพอใจในอาชีพไม่มีความแตกต่างกัน

พิทยา จันทาไชย (2531 : 78 - 80) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จังหวัดอุดรธานี จากการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยภาพรวมการปฏิบัติงานจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจัดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ งานพัฒนาการศึกษา งานการเรียนการสอน งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน งานนิเทศและตรวจเยี่ยม งานสนับสนุนวิชาการ งานข้อมูลทางการศึกษา และงานศูนย์วัสดุอุปกรณ์

อีสานะ จะอุบง (2536 : ก) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอทั้ง 2 งาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า เฉพาะงานพัฒนางานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ทั้ง 3 งาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน
3. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีอายุ วุฒิต่างทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของอำเภอ พบว่า ที่มีอายุ วุฒิต่างทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของอำเภอที่ต่างกันพบว่าโดยการปฏิบัติงานในภาพรวมแล้วไม่แตกต่างกัน
4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีอายุ วุฒิต่างทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของอำเภอที่ต่างกันพบว่า ระดับปัญหา การปฏิบัติงานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัยประเมินผลและบริการ ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาของผู้วิจัยดังกล่าว พอสรุปได้ว่ามีปัญหาด้านของการปฏิบัติหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งยังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ทั้งนี้ มีปัญหาหลายประการ เช่น ศึกษานิเทศก์ไม่ค่อยมีความรู้ในหน้าที่เท่าที่ควร มีงานอื่น ๆ ที่ต้อง ปฏิบัติมากกว่างานในหน้าที่ การขาดแคลนงบประมาณ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ตลอดจนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ใน ระดับน้อยและน้อยที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ ดังนี้

กวินน์ (ฮัสนะ เจอะอุบง. 2536 : 57 ; อ้างอิงมาจาก Gwynn. 1961 : 24 - 26) สํารวจความคิดเห็นของครูในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ในปี 1953 โดยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม บอกวิธีการที่ศึกษานิเทศก์ ควรจะให้ความช่วยเหลือแก่ครู มาคนละ 5 อย่าง ผลปรากฏว่าความคิดเห็นของครูส่วนใหญ่ เห็นว่าหน้าที่อันดับแรกของศึกษานิเทศก์ คือ อภิศตนเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ครูในการวางโครงการสอน และให้ครูสามารถวางโครงการสอนไปได้อย่างได้ผลดี หน้าที่ประการที่สอง คือ ต้องให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาส่วนตัวของครู การปรับปรุงหลักสูตรการสร้างหน่วยการสอน และการจัดหาอุปกรณ์การสอนก็เป็นความต้องการที่อยู่ในระดับสูงเช่นกัน ส่วนการอบรมครูประจำการและการสอนแทนครูมิผู้เห็นน้อยที่สุด ซึ่งเป็นความต้องการอันดับสุดท้าย

กัส (ฌรงศ์ หิตโรเมท. 2533 : 45 ; อ้างอิงมาจาก Guss. 1973 : 83 - 85) ได้รายงานผลการวิจัยของ Indiana Association for Supervision and Curriculum Development ในปี 1961 เกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สรุปว่าศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ทำหน้าที่จัดห้องสมุด และสอดักศนุปรกรณ์ ให้คำแนะนำทางวิชาชีพและช่วยเหลือครู ปรับปรุงหลักสูตร ตรวจแบบเรียน ทดสอบและประเมินผลศึกษาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับครู พบว่า ศึกษานิเทศก์ได้ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้มากที่สุด คือ ช่วยครูใหม่ ปรับปรุงห้องเรียน ให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคลเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน แนะนำเพื่อปรับปรุงขวัญ นอกจากนี้ยังพบว่าศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้มากที่สุด คือ ประเมินผลงานครู ทำงานธุรการ เขียนรายงานและเก็บรักษบบันทึกรต่าง ๆ

บราวน์ (Brown. 1975 : 1933 - A) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์ในทัศนะของศึกษานิเทศก์และครูประถมศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์จำนวน 16 คน ครูประถมศึกษา จำนวน 270 คน ของรัฐหลุยเซียน่า ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูและศึกษานิเทศก์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า พฤติกรรมด้านมุ่งงานและมุ่งคน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบทบาทการเป็นผู้นำของศึกษานิเทศก์

2. ครูและศึกษานิเทศก์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า พฤติกรรมผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดสำหรับบทบาทของศึกษานิเทศก์
3. ทักษะของครูโดยรวมเห็นว่า พฤติกรรมด้านมุ่งงานและมุ่งคนเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้บริหารของศึกษานิเทศก์
4. ทักษะของครูโดยรวมมีความเห็นว่า พฤติกรรมผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดสำหรับบทบาทของศึกษานิเทศก์

สมิธ (Smith. 1975 : 2572 - A) ได้ศึกษาถึงความเข้าใจของครูเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ โดยรวบรวมข้อมูลในเรื่องประสิทธิภาพของการนิเทศการปฏิบัติหน้าที่ตามความเป็นจริงและหลักการในอุดมคติ โดยพิจารณาจากกิจกรรมที่คัดเลือกมา 23 อย่าง รวมทั้งการติดต่อสัมภาษณ์กับศึกษานิเทศก์เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานด้านการบริหารและการประสานงานมากกว่าการให้บริการหรือให้ความช่วยเหลือแก่ครู เมื่อพิจารณาตามหลักการในอุดมคติแล้ว ถ้าหากการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในการปฏิบัติกิจกรรม 23 อย่าง มีความเป็นไปได้และมีความถี่ในการปฏิบัติงานสูง ครูจะมีความพึงพอใจ อย่างไรก็ตามก็ดีเนื่องจากความเข้าใจในบทบาทของศึกษานิเทศก์ในด้านการปฏิบัติหน้าที่ตามความเป็นจริง กับในด้านอุดมคตินั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงได้มีการเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นอยู่ให้สอดคล้องกับความเข้าใจทั้งสองด้านดังกล่าว นอกจากนี้ยังพบว่าความเข้าใจของครูมีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสังคมบางประการ เช่น เพศ อายุ การศึกษา และประสบการณ์ เป็นต้น สำหรับความเข้าใจของครูกับศึกษานิเทศก์ที่แตกต่างกันในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ตามความเป็นจริงกับตามอุดมคตินั้น ก็เป็นเครื่องชี้แนะว่าควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขงานด้านการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องทั้งสองฝ่าย และถึงแม้ครูจะมองเห็นว่าบทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ตามความเป็นจริงกับอุดมคตินั้นมีความแตกต่างกันอยู่บางส่วน แต่ครูส่วนมากคือประมาณสามในสี่ของจำนวนทั้งหมดก็ยังคงมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติหน้าที่ได้ผลตามสมควร

คาร์ลตัน (Carlton. 1971 : 4406 - A) ได้ทำการศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริงตามทัศนะของครูประถมศึกษา จำนวน 1,044 คน ครูใหญ่ จำนวน 52 คน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริงนั้น ได้แก่ การช่วยเหลือพัฒนาโครงการสอน ช่วยงานประจำเกี่ยวกับการบริหาร ช่วยกำหนดนโยบายของโรงเรียน ร่วมมือในการประชุมครูและช่วยคัดเลือกแบบเรียน ส่วนบทบาทในอุดมคตินั้นเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวางแผนเตรียมการเยี่ยมโรงเรียนเพื่อสังเกตการสอน ช่วยเหลือครูจัดเนื้อหาวิชา คัดเลือกอุปกรณ์การสอนและทำโครงการสอน

กล่าวโดยสรุป การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จะบรรลุผลสำเร็จตามจุดหมายของการศึกษานั้น ศึกษานิเทศก์จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และขอบข่ายความรับผิดชอบของงานในหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน ตลอดจนศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของหน่วยงานในสังกัดเสียก่อน จึงจะทำให้การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ประสบผลสำเร็จ

นอกจากนี้ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ผู้วิจัยยังไม่ได้นำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งจะได้นำมาใช้ในการอภิปรายผล และในส่วนผลการวิจัยเหล่านั้นที่กล่าวข้างต้น ถ้ามานำศึกษาค้นคว้าถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่ผ่านมาและหาทางแก้ไข มิให้เกิดขึ้นอีก รวมทั้งป้องกันมิให้เกิดปัญหาและอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และยังเป็นแนวทางการปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะมีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 มีระดับการปฏิบัติงานโดยภาพรวมในแต่ละงานอยู่ในระดับปานกลาง
2. ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

3. ศึกษาวิเคราะห์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมในแต่ละงานอยู่ในระดับปานกลาง

4. ศึกษาวิเคราะห์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 จำแนกตามวิถีทางการศึกษา ประสิทธิภาพในตำแหน่ง ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิธีการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 รวม 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทองและอุทัยธานี รวมทั้งสิ้น 213 คน โดยแยกตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่รับผิดชอบ ดังรายละเอียดที่แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนศึกษานิเทศก์ที่ใช้เป็นกลุ่มประชากรเพื่อการวิจัย

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด	ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ			รวม
	เล็กมากและเล็ก	กลาง	ใหญ่และใหญ่มาก	
ชัยนาท	-	6	16	22
พระนครศรีอยุธยา	2	36	12	50
ลพบุรี	2	15	20	37
สระบุรี	6	12	20	38
สิงห์บุรี	6	6	4	16
อ่างทอง	4	9	8	21
อุทัยธานี	2	3	24	29
รวม	22	87	104	213

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) คือ กำหนดสัดส่วนของประชากรตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในแต่ละสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างกระจายครอบคลุมไปทั่วเขตการศึกษา จำนวน 140 คน

ตาราง 2 จำนวนศึกษานิเทศก์เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด	ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ			รวม
	เล็กมากและเล็ก	กลาง	ใหญ่และใหญ่มาก	
ชัยนาท	–	3	12	15
พระนครศรีอยุธยา	2	24	8	34
ลพบุรี	2	9	12	23
สระบุรี	4	6	12	22
สิงห์บุรี	6	3	4	13
อ่างทอง	2	6	4	12
อุทัยธานี	2	3	16	21
รวม	18	54	68	140

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ภูมิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ประกอบด้วยงาน 3 งาน ได้แก่ งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ซึ่งกำหนดความมากน้อยของการปฏิบัติงานและความมากน้อยของปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้

การให้คะแนน ระดับการปฏิบัติงาน

ถ้าตอบปฏิบัติมาก หมายถึง การปฏิบัติงานในระดับมาก

ให้ 3 คะแนน

ถ้าตอบปฏิบัติปานกลาง หมายถึง การปฏิบัติงานในระดับปานกลาง

ให้ 2 คะแนน

ถ้าตอบปฏิบัติน้อย หมายถึง การปฏิบัติงานในระดับน้อย

ให้ 1 คะแนน

การให้คะแนน ระดับปัญหา

ถ้าตอบปัญหามาก หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับมาก

ให้ 3 คะแนน

ถ้าตอบปัญหามานกลาง หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง

ให้ 2 คะแนน

ถ้าตอบปัญหาน้อย หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับน้อย

ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในประการอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ปรากฏในแบบสอบถาม

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น โดยดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและตำราต่าง ๆ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา กระบวนการนิเทศ หลักการนิเทศ แนวปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทุกระดับ รวมทั้งความรู้และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอของผู้วิจัยเอง
2. วิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วทั้งฉบับ ปรีกษาคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและ เสนอแนะให้ปรับปรุง
4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัย เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง พร้อมทั้งให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จำนวน 5 ท่าน ได้แก่
 - 1) นายปรง พวงนัตตา รองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 - 2) นายวิจิตร อนวัชพันธ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 - 3) ดร.ประสพ แสนคำเครือ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 - 4) นายกกล้าหาญ สุตแสน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี

5) ดร.วิไล ทองแผ่ ศึกษาานิเทศก์ หน่วยศึกษาานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
กับศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากรที่จะศึกษา
จำนวน 50 คน ในเขตการศึกษา 6 และจังหวัดสุพรรณบุรี

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์
ที่กำหนด หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach.
1970 : 161) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถามการปฏิบัติงานในส่วนงานพัฒนาวิชาการเท่ากับ .8044 งานพัฒนาการนิเทศ
เท่ากับ .8737 งานวิจัยประเมินผลและบริการเท่ากับ .8618 รวมทั้งฉบับมีความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถามการปฏิบัติงานเท่ากับ .9285 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัญหา
ในการปฏิบัติงานในส่วนงานพัฒนาวิชาการเท่ากับ .8404 งานพัฒนาการนิเทศเท่ากับ .9154
งานวิจัยประเมินผลและบริการเท่ากับ .9289 รวมทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัญหา
ในการปฏิบัติงานเท่ากับ .9580 นับว่าเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้
รวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือส่งแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สิงห์บุรี
สระบุรี อ่างทองและอุทัยธานี แล้วขอนหนังสือส่งจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด
ถึงศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษา 6 เพื่อขอความร่วมมือ
เก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งทางไปรษณีย์ ให้ระยะเวลาการส่งคืนภายใน 15 วัน

2. ติดตามแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อดำเนิน
จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

วิธีการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
SPSS/PC⁺ ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบสอบถามที่กำหนด
3. หาค่าร้อยละของข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 คือ สถานภาพของผู้ตอบ
แบบสอบถาม และตอนที่ 3 คือ แบบสอบถามปลายเปิด
4. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของข้อมูล
จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 คือ สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 ตามกลุ่มตัวแปรที่ศึกษา
5. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นรายลักษณะงานและโดยภาพรวม
เพื่อใช้ในการประเมินค่าและแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้
 - 2.51 - 3.00 หมายถึง การปฏิบัติงานในระดับมาก/ปัญหาในการปฏิบัติงาน
ในระดับมาก
 - 1.51 - 2.50 หมายถึง การปฏิบัติงานในระดับปานกลาง/ปัญหาในการ
ปฏิบัติงานในระดับปานกลาง
 - 1.00 - 1.50 หมายถึง การปฏิบัติงานในระดับน้อย/ปัญหาในการปฏิบัติงาน
ในระดับน้อย
6. ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2 และข้อ 4 โดยใช้ t - test และ F - test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 1.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การปฏิบัติงานและแบบสอบถามปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)
2. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนปฏิบัติการ และคะแนนปัญหาในการปฏิบัติงานแต่ละงานและโดยภาพรวม ทั้ง 3 งาน
 - 2.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2536 : 59)
 - 2.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 64)
3. ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ โดยใช้ t - test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 84)
4. ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน จำแนกตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยใช้ F - test (Norussis. B - 27)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนศึกษานิเทศก์ในกลุ่มตัวอย่าง
df	แทน	ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ค่าผลบวกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง (Mean Square)
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการทดสอบที (t - test)
F	แทน	ค่าที่ใช้ในการทดสอบเอฟ (F - test)

การแปลความหมายของข้อมูล

การแปลความหมายของข้อมูล พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย โดยกำหนดช่วงคะแนน และความหมายของช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

2.51 - 3.00 หมายถึง การปฏิบัติงานในระดับมาก/ปัญหาในการปฏิบัติงาน
ในระดับมาก

1.51 - 2.50 หมายถึง การปฏิบัติงานในระดับปานกลาง/ปัญหาในการ
ปฏิบัติงานในระดับปานกลาง

1.00 - 1.50 หมายถึง การปฏิบัติงานในระดับน้อย/ปัญหาในการปฏิบัติงาน
ในระดับน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 3 ตอน ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ คือ

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่

1. การวิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ต่อระดับการปฏิบัติงานทั้ง 3 งาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ต่อระดับการปฏิบัติงานตามตัวแปร วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ต่อระดับปัญหาการปฏิบัติงาน ทั้ง 3 งาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ต่อระดับปัญหาตามตัวแปร วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับงานทั้ง 3 งาน นำเสนอโดยจัดเรียงตามลำดับความสำคัญ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดแสดงไว้ใน

ตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนร้อยละของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6
จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วุฒิทางการศึกษา		
ปริญญาตรี	112	80.00
สูงกว่าปริญญาตรี	28	20.00
ประสบการณ์ในตำแหน่ง		
ต่ำกว่า 10 ปี	86	61.43
ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	54	38.57
ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ		
ขนาดเล็กมากและเล็ก	18	12.86
ขนาดกลาง	54	38.57
ขนาดใหญ่และใหญ่มาก	68	48.57

จากตาราง 3 พบว่า ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 140 คน ที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมีสถานภาพตามตัวแปรดังต่อไปนี้ คือ

1. วุฒทางการศึกษา ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีวุฒทางการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 สำหรับวุฒทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

2. ประสบการณ์ในตำแหน่ง ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 61.43 สำหรับประสบการณ์ในตำแหน่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 38.57

3. ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขนาดเล็กมากและเล็ก จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.86 ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขนาดกลาง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 38.57 และที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขนาดใหญ่และใหญ่มาก จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 48.57

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน ตามลำดับดังนี้

1. ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 มีระดับการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมในแต่ละงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 ระดับการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและแต่ละงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน

งานที่	สภาพการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	พัฒนางานวิชาการ	2.0608	0.3781	ปานกลาง
2	พัฒนาการนิเทศ	1.8306	0.4198	ปานกลาง
3	วิจัย ประเมินผลและบริการ	1.8990	0.4045	ปานกลาง
	รวม	1.9266	0.3494	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีระดับปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.9266$ S.D. = 0.3494) เมื่อพิจารณาแต่ละงานสามารถเรียงลำดับระดับการปฏิบัติงานจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ยดังนี้ งานพัฒนางานวิชาการ งานวิจัย ประเมินผลและบริการ และงานพัฒนาการนิเทศ

2. ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 ศึกษาผลกระทบของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 จำแนกตามวิถีทางการศึกษา ประสิทธิภาพในตำแหน่ง ขนาดของสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอที่ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

2.1 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านวิถีทางการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกัน โดยการทดสอบค่าที (t - test) ปรากฏดังรายละเอียดในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าการทดสอบที (t - test) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกัน

งานที่	สภาพการปฏิบัติงาน	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t
		N = 112		N = 28		
		$\bar{X}_1$	S.D.	$\bar{X}_2$	S.D.	
1.	พัฒนางานวิชาการ	2.0442	0.3830	2.1266	0.3570	1.03
2.	พัฒนาการนิเทศ	1.8412	0.4490	1.7883	0.2770	0.60
3.	วิจัย ประเมินผลและบริการ	1.8964	0.4110	1.9095	0.3840	0.15
รวม		1.9223	0.3660	1.9415	0.2790	0.26

จากตาราง 5 แสดงว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีวุฒิ
 ปริญญาตรีกับวุฒิสองกว่าปริญญาตรี มีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา
 แต่ละงานพบว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีวุฒิปริญญาตรีกับศึกษานิเทศก์
 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรี ปฏิบัติงานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนา
 นิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ มีระดับปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านประสบการณ์ด้านตำแหน่ง

ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีประสบการณ์ด้านตำแหน่งต่างกัน โดยการทดสอบค่าที
(t - test) ปรากฏดังรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าการทดสอบที (t - test) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีประสบการณ์ด้านตำแหน่งต่างกัน

งานที่	สภาพการปฏิบัติงาน	ต่ำกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		t
		N = 86		N = 54		
		$\bar{X}_1$	S.D.	$\bar{X}_2$	S.D.	
1.	พัฒนางานวิชาการ	2.0064	0.3510	2.1465	0.4050	2.16*
2.	พัฒนาการนิเทศ	1.7973	0.4330	1.8836	0.3960	1.19
3.	วิจัย ประเมินผลและบริการ	1.8837	0.4370	1.9235	0.3500	0.56
รวม		1.8891	0.3660	1.9845	0.3160	1.58

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีประสบการณ์ด้านตำแหน่งต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีประสบการณ์ด้านตำแหน่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ปฏิบัติงานพัฒนางานวิชาการ มากกว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มี

ประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนงานพัฒนา
การนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ ศึกษาวิเคราะห์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกันมีระดับปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

2.3 เปรียบเทียบตามตัวแปรขนาดของสำนักงานการประถมศึกษา

อำเภอ

ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดต่างกัน
โดยการทดสอบค่าเอฟ (F - test) ปรากฏผลดังรายละเอียดในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าการทดสอบเอฟ (F - test) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของ
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ ที่มีขนาดต่างกัน

งานที่	สภาพการปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. พัฒนางานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม		2	0.0126	0.0063	0.9575
	ภายในกลุ่ม		136	19.7128	0.1449	
2. พัฒนาการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม		2	0.3214	0.1607	0.4046
	ภายในกลุ่ม		136	24.1719	0.1764	
3. วิจัย ประเมินผลและบริการ	ระหว่างกลุ่ม		2	0.3513	0.1756	0.3443
	ภายในกลุ่ม		136	22.3908	0.1634	
รวม	ระหว่างกลุ่ม		2	0.1154	0.0577	0.6265
	ภายในกลุ่ม		136	16.7297	0.1230	

จากตาราง 7 แสดงว่า ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ปฏิบัติงาน
 ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดต่างกันมีระดับการปฏิบัติงานโดยภาพรวม
 ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
 ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานพัฒนา
 งานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 3 ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เขตการศึกษา 6 มีระดับการปฏิบัติงานโดยภาพรวมในแต่ละงานอยู่ในระดับปานกลาง

3.1 ระดับปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวมแต่ละงานของ
ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของศึกษาในเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับสภาพปัญหาการปฏิบัติงาน

งานที่	สภาพปัญหาการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1.	พัฒนางานวิชาการ	1.8136	0.4335	ปานกลาง
2.	พัฒนาการนิเทศ	1.8138	0.4865	ปานกลาง
3.	วิจัย ประเมินผลและบริการ	1.7938	0.4751	ปานกลาง
รวม		1.8063	0.4259	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีระดับ
ปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.8063$ S.D. = 0.4259)
เมื่อพิจารณาแต่ละงานสามารถเรียงลำดับระดับปัญหาการปฏิบัติงานจากมากไปหาน้อยตาม
ค่าเฉลี่ยดังนี้ งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ

4. ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

สมมติฐานข้อที่ 4 ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 จำนวนตามวิถีทางการศึกษา ประสบการณ์ในด้านหนึ่ง ขนาดของสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอที่ต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

4.1 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านวิถีทางการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกัน โดยการทดสอบค่าที ($t - test$) ปรากฏผลดังรายละเอียดในตาราง 9

ตาราง 9 ค่าการทดสอบที ($t - test$) เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานของ ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกัน

งานที่	สภาพปัญหาการปฏิบัติงาน	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t
		N = 112		N = 28		
		$\bar{X}_1$	S.D.	$\bar{X}_2$	S.D.	
1.	พัฒนางานวิชาการ	1.8124	0.4430	1.8182	0.4020	0.06
2.	พัฒนาการนิเทศ	1.8036	0.5030	1.8546	0.4200	0.49
3.	วิจัย ประเมินผลและบริการ	1.7958	0.4930	1.7857	0.4050	0.10
รวม		1.8030	0.4430	1.8195	0.3570	0.18

จากตาราง 9 แสดงว่า ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีวิถี ทางการศึกษาต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวม งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนา การนิเทศ และงานวิจัยประเมินผลและบริการ ไม่แตกต่างกัน

4.2 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านประสบการณ์ในตำแหน่ง

ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน โดยการทดสอบค่าที่
(t - test) ปรากฏดังรายละเอียดในตาราง 10

ตาราง 10 ค่าการทดสอบที่ (t - test) เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานของ
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน

งานที่	สภาพปัญหาการปฏิบัติงาน	ต่ำกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		t
		N = 86		N = 54		
		$\bar{X}_1$	S.D.	$\bar{X}_2$	S.D.	
1.	พัฒนางานวิชาการ	1.8086	0.4330	1.8215	0.4380	0.17
2.	พัฒนาการนิเทศ	1.8007	0.5000	1.8347	0.4680	0.40
3.	วิจัย ประเมินผลและบริการ	1.7806	0.4860	1.8140	0.4610	0.41
รวม		1.7953	0.4380	1.8237	0.4100	1.38

จากตาราง 10 แสดงว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มี
ประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวม งานพัฒนางานวิชาการ
งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ ไม่แตกต่างกัน

4.3 เปรียบเทียบตามตัวแปร ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษา

อำเภอ

ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีขนาดต่างกัน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F - test) ปรากฏผลดังรายละเอียดในตาราง 11

ตาราง 11 ค่าการทดสอบเอฟ (F - test) เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีขนาดต่างกัน

งานที่	สภาพปัญหาการปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. พัฒนางานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม		2	0.6606	0.3303	0.1731
	ภายในกลุ่ม		136	25.2786	0.1859	
2. พัฒนาการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม		2	0.0081	0.0040	0.9833
	ภายในกลุ่ม		136	32.8970	0.2401	
3. วิจัย ประเมินผลและบริการ	ระหว่างกลุ่ม		2	0.1009	0.0504	0.8021
	ภายในกลุ่ม		136	31.2760	0.2283	
รวม	ระหว่างกลุ่ม		2	0.1550	0.0775	0.6555
	ภายในกลุ่ม		136	24.8728	0.1829	

จากตาราง 11 แสดงว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดต่างกันมีระดับปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวม งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ทั้ง 3 งาน จากแบบสอบถามปลายเปิด

ผลการประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาปฏิบัติงานของ
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ในงานพัฒนางานวิชาการ
งานพัฒนาการนิเทศ งานวิจัย ประเมินผลและบริการ จะนำเสนอโดยจัดลำดับความถี่ ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ในงานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และ
งานวิจัย ประเมินผลและบริการ ปรากฏผลดังรายละเอียดในตาราง 12

ตาราง 12 ความถี่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ในงานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ
และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ

ข้อที่	ความคิดเห็นในสภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์	ความถี่
<u>งานพัฒนางานวิชาการ</u>		
1.	ควรให้ความรู้แก่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในรูปแบบ การพัฒนางานวิชาการให้เป็นรูปธรรม	88
2.	ควรให้ศึกษานิเทศก์ทุกระดับได้ทำงานเป็นแนวเดียวกัน	85
3.	ควรนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการวางแผน และนำไปปฏิบัติ ตลอดจน ติดตามผลอย่างจริงจังในทุกระดับ	70
4.	ศึกษานิเทศก์ควรประชุมผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนเพื่อพัฒนางานวิชาการ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	66
5.	ควรสนับสนุนให้ครูทำผลงานทางวิชาการให้จริงจังเพราะจะส่งผลถึงการ พัฒนาความรู้ความสามารถของครูและส่งผลถึงการพัฒนาการเรียนการสอน	64

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นในสภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์	ความถี่
<u>งานพัฒนาการนิเทศ</u>		
1.	ควรจัดอบรมสัมมนาศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือนิเทศอย่างมีระบบ	82
2.	ควรจัดทำแผนปฏิบัติงานนิเทศเพื่อวางแผนการนิเทศร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน	81
3.	ควรปรับปรุงงานพัฒนาการนิเทศโดยจัดหารูปแบบเทคนิควิธีการต่าง ๆ อย่างชัดเจน	79
4.	ควรนำผลหรือข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษามาวิเคราะห์ เพื่อหารูปแบบในการปรับปรุงแก้ไขและควรทำเป็นระบบ	78
5.	ควรให้จัดทำโครงการให้ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูได้ฝึกปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน	76
<u>งานวิจัย ประเมินผลและบริการ</u>		
1.	ควรจัดอบรมศึกษานิเทศก์ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยประเมินผลและบริการ	88
2.	ควรนำผลจากการประเมินผลและการวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	66
3.	ควรดำเนินการวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางไปยังกลุ่มโรงเรียน โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	64
4.	ควรส่งเสริมในด้านการบริการสื่อ ผลิตสื่อ และเครื่องมือต่าง ๆ แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน	63
5.	ควรสนับสนุนให้ทุกสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้ดำเนินงานวิจัยในงานที่รับผิดชอบอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 เรื่อง	62

จากตาราง 12 แสดงว่า ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ในงานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและ บริการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ดังนี้คือ ควรให้ความรู้แก่ศิษยานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในรูปแบบการพัฒนางานวิชาการให้เป็นรูปธรรม ควรจัดอบรมสัมมนาศิษยานิเทศก์เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือนิเทศอย่างมีระบบ และควรนำผลจากการประเมินผลและการวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ในงานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และ
งานวิจัย ประเมินผลและบริการ ปรากฏผลดังรายละเอียดในตาราง 13

ตาราง 13 ความถี่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ในงานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ
และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ

ข้อที่	ความคิดเห็นในปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์	ความถี่
<u>งานพัฒนางานวิชาการ</u>		
1.	เขตการศึกษา ไม่เป็นตัวกลางที่จะช่วยเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเอกสาร ผลงานวิชาการให้กับทุกจังหวัด อำเภอ ให้ทราบความเคลื่อนไหวต่าง ๆ	58
2.	หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่เปิดโอกาสให้ศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอไปปฏิบัติหน้าที่โดยตรง	51
3.	ไม่มีเจ้าหน้าที่ธุรการช่วยงานเพื่อให้ศึกษานิเทศก์รับผิดชอบงานได้มากขึ้น	50
4.	ศึกษานิเทศก์ไม่ครบตามกลุ่มประสบการณ์เพื่อจะได้ปฏิบัติงานเฉพาะด้าน ได้ชัดเจน	48
5.	ขาดการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อ จัดหาตำราทางวิชาการ เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และเป็นการพัฒนาตนเองทางวิชาการ	45
<u>งานพัฒนาการนิเทศ</u>		
1.	ขาดการศึกษา ค้นคว้า และสร้างรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสม กับสภาพปัจจุบันและปัญหา	69
2.	ขาดการพัฒนาการนิเทศทางไกลให้หลากหลายทั้งที่เป็นเอกสารและสื่ออื่น ๆ	68

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นในปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์	ความถี่
3.	ขาดการร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนในการวางแผนการนิเทศให้ชัดเจน และนำผลการนิเทศมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ	65
4.	ขาดการจัดบุคลากรทางการนิเทศให้เพียงพอเพื่อที่จะได้ไปนิเทศโรงเรียนได้อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ	62
5.	ขาดการจัดสรรงบประมาณในการนิเทศอย่างพอเพียง	58
<u>งานวิจัย ประเมินผลและบริการ</u>		
1.	ขาดการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนทุนการวิจัยในระดับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการวิจัย	55
2.	ขาดการผลิตสื่อและแนะนำสื่อใหม่ ๆ แก่ครูผู้สอน	53
3.	ขาดการให้ความสนใจโดยการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับงานวิจัยประเมินผลและบริการ	52
4.	ขาดการจัดเจ้าหน้าที่ช่วยงานเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบและทันสมัย โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์	51
5.	ผลการวิจัยไม่มีความสำคัญควรชี้แนะให้โรงเรียนนำผลไปปรับปรุงเกี่ยวกับการเรียนการสอน	50

จากตาราง 13 แสดงว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ในงานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ เรียงลำดับจากมากไปน้อย สามอันดับแรก ดังนี้คือ เขตการศึกษายังไม่เป็นตัวกลาง

ที่จะช่วยเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเอกสารผลงานวิชาการให้กับทุกจังหวัด อำเภอ ให้ทราบ
ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ขาดการศึกษาค้นคว้า และสร้างรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับ
สภาพปัจจุบันและปัญหา และขาดการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยในระดับสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการวิจัย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับงาน 3 ลักษณะ คือ งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ
และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำแนก
ตามตัวแปรอิสระ คือ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และขนาดของ
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
3. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับงาน 3 ลักษณะ คือ งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ
และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
จำแนกตามตัวแปรอิสระ คือ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และขนาด
ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 มีระดับการปฏิบัติงานโดยภาพรวมในแต่ละงานอยู่ในระดับปานกลาง
2. ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
3. ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวมในแต่ละงานอยู่ในระดับปานกลาง
4. ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่ต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ที่ปฏิบัติงานจริงในปีการศึกษา 2537 จำนวนทั้งสิ้น 213 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ที่ปฏิบัติงานจริงในปีการศึกษา 2537 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) และสุ่มโดยวิธีแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) กระจายครอบคลุมไปทั่วเขตการศึกษา แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 140 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งประกอบด้วยงาน 3 งาน ได้แก่ งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนา การนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ จำนวน 40 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานในส่วนงานพัฒนางานวิชาการ เท่ากับ .8044 งานพัฒนาการนิเทศ เท่ากับ .8737 งานวิจัย ประเมินผลและบริการ เท่ากับ .8618 รวมทั้งยังมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การปฏิบัติงาน เท่ากับ .9285 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัญหาในการปฏิบัติงาน ในส่วนงานพัฒนางานวิชาการ เท่ากับ .8404 งานพัฒนาการนิเทศ เท่ากับ .9154 งานวิจัย ประเมินผลและบริการ เท่ากับ .9289 รวมทั้งยังมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัญหาในการ ปฏิบัติงาน เท่ากับ .9580

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 แยกเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด้วยการหาค่าร้อยละ

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 แล้วนำข้อมูลไปดำเนินการ วิเคราะห์ดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานของ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในแต่ละงานและโดยภาพรวม

2.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อวัดการกระจายของข้อมูลในแต่ละงาน และโดยภาพรวม

2.3 ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานและระดับปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 โดยการทดสอบค่าที ($t - test$) และทดสอบค่าเอฟ ($F - test$) เพื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ในประการอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ปรากฏในแบบสอบถาม

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ทั้ง 3 ลักษณะงาน คือ งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.93$) เมื่อพิจารณาแต่ละงาน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกงาน

2. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ที่มีวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ต่างกัน พบว่า

2.1 ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีวุฒิปริญญาตรีกับวุฒิสถาบันวิชาชีพ มีระดับการปฏิบัติงานโดยภาพรวม และแต่ละงานไม่แตกต่างกัน

2.2 ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกันมีระดับการปฏิบัติงานโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แต่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ปฏิบัติงานพัฒนางานวิชาการแตกต่างจากศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี อย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนงานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีระดับ
การปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน

2.3 ศึกษาานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ ที่มีขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่างกัน มีระดับการปฏิบัติ
งานโดยภาพรวม และแต่ละงาน ไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เขตการศึกษา 6 ทั้ง 3 ลักษณะงาน คือ งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และ
งานวิจัย ประเมินผลและบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 1.81$) เมื่อพิจารณา
แต่ละงาน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกงาน

4. เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เขตการศึกษา 6 ที่มีวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และขนาดของ
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ต่างกัน พบว่า ศึกษาานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ที่มีวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษา
ที่ต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและแต่ละงาน ไม่แตกต่างกัน

5. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ในงานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ
และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ มีดังนี้

5.1 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ ในงานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผล
และบริการ ได้แก่ ควรให้ความรู้แก่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในรูปแบบ
การพัฒนางานวิชาการให้เป็นรูปธรรม ควรให้ศึกษานิเทศก์ทุกระดับได้ทำงานเป็นแนวทางเดียวกัน
ควรจัดอบรมสัมมนาศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการสร้างเครื่องนิเทศอย่างมีระบบ ควรจัดทำแผน
ปฏิบัติงานการนิเทศเพื่อวางแผนการนิเทศร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน ควรจัดอบรมศึกษานิเทศก์
ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัย ประเมินผลและบริการ ตลอดจนควรนำผลจากการ
การประเมินผลและการวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

5.2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในงานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และ
งานวิจัย ประเมินผลและบริการ ได้แก่ เขตการศึกษาไม่เป็นตัวกลางที่จะช่วยเผยแพร่ความรู้
เกี่ยวกับเอกสารผลงานวิชาการให้กับทุกจังหวัด อำเภอ ให้ทราบความเคลื่อนไหวต่าง ๆ
หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่เปิดโอกาสให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไปปฏิบัติ
หน้าที่โดยตรง ขาดการศึกษา ค้นคว้า และสร้างรูปแบบการนิเทศทางไกลให้หลากหลายทั้งที่เป็น
เอกสารและสื่ออื่น ๆ ขาดการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนทุนในการวิจัยและขาดการผลิตสื่อและ
แนะนำสื่อใหม่ ๆ แก่ครูผู้สอน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ เขตการศึกษา 6 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เขตการศึกษา 6 โดยภาพรวมและแต่ละงาน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน
ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

1.1 ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6
ได้รับการฝึกอบรม จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการพัฒนา
งานวิชาการการสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้าง
เครื่องมือสังเกตการสอน การสัมมนาการจัดทำผลงานทางวิชาการ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการ
การวิจัยในชั้นเรียน เป็นประจำทุกปี ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวมุ่งเน้นเพื่อพัฒนางานวิชาการ
งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ จึงทำให้ศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบได้และได้ทำเป็นประจำจนเป็น
ปกติวิสัย และด้วยเหตุนี้ทำให้ปัญหาในการปฏิบัติของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ อยู่ในระดับปานกลางด้วยเช่นกัน

1.2 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ กระทำโดยผ่านระบบบริหารราชการ กล่าวคือ ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ทุกสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 6 แล้วให้ส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละจังหวัด โดยให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้กรอกข้อมูล แล้วส่งข้อมูลดังกล่าวไว้ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อให้ผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง ซึ่ง สุบรรณ พันธุ์วิสาส และ ชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์ (2522 : 164) ได้กล่าวถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้วิธีลักษณะนี้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจะระวังตัวเพราะนึกว่าเป็นเรื่องราชการจึงทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สะดวกใจที่จะตอบคำถามตามความคิดเห็นของตนทำให้คำตอบที่ได้อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 โดยภาพรวมและแต่ละงานอยู่ในระดับปานกลางนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิต ปาละรัตน์ (2529 : 234 - 237) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ปฏิบัติจริง พบว่า โดยส่วนรวม การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภออยู่ในระดับปานกลาง และ จารัส สุทธิพันธ์ (2531 : 136 - 137) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 2 พบว่า ศึกษานิเทศก์ประสบปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ที่มีวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมและแต่ละงาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดเกณฑ์การเข้าสู่ตำแหน่งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จะต้องมีความสมบูรณ์ คือ วุฒิปริญญาตรี เงินเดือนตามเกณฑ์ ประสบการณ์ในการทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี เป็นต้น ดังนั้นศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจะเข้าสู่ตำแหน่งต้องมีวุฒิและประสบการณ์อย่างเพียงพอด้วยเหตุนี้สภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

จึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สัจด์ อุทรานันท์ (2531 : 64) ได้กล่าวไว้ว่า
ศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นทางการควรเป็นผู้ที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป
มีพื้นฐานความรู้ในระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ ประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 5 ปี

ผลการศึกษาค้นคว้านี้ พบว่าการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน
ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ที่มีวุฒิทางการศึกษา
ประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
โดยภาพรวมและแต่ละงาน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮัสนะ เจะอูนง
(2536 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ
ในเขตการศึกษา 2 พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่มีวุฒิสองระดับปริญญาตรีปฏิบัติงานพัฒนา
งานวิชาการมากกว่าศึกษานิเทศก์ ที่มีวุฒิปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนงานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ ศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิสองกว่า
ปริญญาตรีกับศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิปริญญาตรี มีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของ วิชากร ลังกาฟ้า (2530 : 63) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เทศ
การศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์อำเภอและ
ครูประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 8 พบว่า
พฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์
จำแนกตามประสบการณ์การณ์เทศและความรู้ลึกซึ้งพอใจในอาชีพ ไม่มีความแตกต่างกัน และ
สอดคล้องกับ เจริญชัย โชติช่วง (2531 : 137 - 138) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับขวัญในการ
ปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอในจังหวัดภาคใต้ พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่มีอัตรากำลัง
ในหน่วยงานต่ำกว่า 4 คน และศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีอัตรากำลังในหน่วยงาน ตั้งแต่ 4 คน
ขึ้นไป มีระดับขวัญโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยเหตุผลข้างต้น
ดังกล่าวทำให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดต่างกันมีระดับการปฏิบัติงาน
ไม่แตกต่างกันด้วย ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เขตการศึกษา 6 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชีวธรรม นิช่างทอง (2529 : บทคัดย่อ)
ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิสองกว่าระดับปริญญาตรีมีความเข้าใจ

ด้านแนวความคิดทางการนิเทศและหลักการนิเทศสูงกว่าศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิปริญญาตรี และ
ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานนิเทศ ตั้งแต่ 2 - 5 ปี มีความเข้าใจการนิเทศสูงกว่า
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 2 ปี และ ฮัสนะ
จะอุบง (2536 : 120) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
อำเภอ ในเขตการศึกษา 2 พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่ขนาดต่างกัน
มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวม งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และ
งานวิจัย ประเมินผลและบริการ ไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานพัฒนางานวิชาการ
ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง
แตกต่างกัน พบว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ที่มี
ประสบการณ์ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ปฏิบัติงานมากกว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ เขตการศึกษา 6 ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก
ศึกษานิเทศก์ที่บรรจุใหม่ มักจะได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานที่ต้องประสานงานกับหน่วยงาน
ต่าง ๆ เพื่อเป็นการแนะนำตัวเอง ส่วนศึกษานิเทศก์ที่ทำงานมานาน มีทักษะมีประสบการณ์มาก
และผ่านการอบรมมาอย่างดีจึงมักได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานพัฒนางานวิชาการ

3. การรวบรวมความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของ
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ในด้านงานพัฒนางานวิชาการ
งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ มีดังนี้

3.1 เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ เขตการศึกษา 6 ในงานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย
ประเมินผลและบริการ ได้แก่ ควรให้ความรู้แก่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ในรูปแบบการพัฒนางานวิชาการให้เป็นรูปธรรม ควรจัดทำแผนปฏิบัติงานการนิเทศเพื่อวางแผน
การนิเทศร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน และควรจัดอบรมศึกษานิเทศก์ให้มีความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการวิจัย ประเมินผลและบริการ เป็นต้น

3.2 เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ เขตการศึกษา 6 ในงานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผล

และบริการ ได้แก่ เขตการศึกษาไม่เป็นตัวกลางที่จะช่วยเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเอกสารผลงานวิชาการให้กับทุกจังหวัด อำเภอ ให้ทราบความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ขาดการศึกษา ค้นคว้า และสร้างรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและปัญหา และขาดการจัดสรรงบประมาณทุนการวิจัยในระดับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสามารถให้ข้อเสนอแนะในสองลักษณะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนักวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปัญหาคุศลในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ดังต่อไปนี้

1.1 เนื่องจากการนิเทศการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ดังนั้น จึงสมควรจะได้คัดเลือกผู้ที่มีความเหมาะสมสำหรับที่จะไปทำงานในหน่วยศึกษานิเทศก์ โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งในทางราชการควรเป็นผู้ที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป มีพื้นฐานความรู้ในระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ ประสบการณ์ในตำแหน่งแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี มีบุคลิกดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความสามารถในการปฏิบัติงานและมีคุณธรรม ส่วนขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ขนาดต่างกันนั้นไม่เป็นปัญหาทั้งในด้านปริมาณงานและจำนวนคน แต่ในเชิงทฤษฎีต่าง ๆ อาจจะรับภาระงานกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ไม่เท่ากัน ดังนั้นทางปฏิบัติก็ควรได้มีการพัฒนาศึกษานิเทศก์โดยการอบรมให้ความรู้ในกลุ่มประสบการณ์ที่ยังไม่มีทักษะในด้านต่าง ๆ

1.2 ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานพัฒนาการนิเทศระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากมีภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายที่เป็นงานอื่น ๆ มากเกินไป ดังนั้นผู้บังคับบัญชาที่มีศึกษานิเทศก์เป็นผู้ร่วมงานคณะทำงาน ควรจะให้ความสำคัญแก่หน่วยศึกษานิเทศก์เป็นผู้ร่วมงานคณะทำงาน ควรจะให้ความสำคัญแก่หน่วยศึกษานิเทศก์ให้มากและให้ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับ

การนิเทศการเรียนการสอนให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ศึกษานิเทศก์เป็นผู้กระตุ้นให้บุคลากรภายในโรงเรียนได้ทำการนิเทศตนเองในลักษณะของการนิเทศภายในโรงเรียนมากที่สุด

1.3 ในด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษานั้น ผู้วิจัยเห็นควรมีให้มีการฝึกอบรม โดยจัดอบรมเป็นช่วง มีทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ หรือควรส่งเสริมให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เข้าอบรมหรือศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกจากสถาบันของรัฐหรือเอกชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

เพื่อให้การวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ได้มีการศึกษาอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

2.1 ควรศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามทัศนะของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างโดยตรงเพื่อไม่ต้องผ่านขั้นตอนของระบบราชการ อันอาจทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความระมัดระวังตัวมากเกินไป จนกระทั่งอาจทำให้ข้อมูลที่ได้รับเกิดความคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงได้

ข้อจำกัดงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามโดยผ่านหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งได้ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ทุกสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและส่งต่อไปยังหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ บางสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการกรอก

ข้อมูลแบบสอบถาม ซึ่งหลังจากกรอกข้อมูลเสร็จก็ยังผ่านกลับมาที่หัวหน้าการประณศึกษาอำเภอ/
กิ่งอำเภออีก โดยในส่วนนี้อาจจะมีผลกระทบกระเทือนต่อผู้ตอบแบบสอบถาม เนื่องจากต้องมี
ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น และจะทำให้ข้อมูลจากแบบสอบถามอาจจะคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิติมา ปริติติลล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพประชากร กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2527.
- _____. คู่มือการปฏิบัติงานในหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.
- _____. คู่มือการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2523.
- _____. ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล สามเจริญพานิช, 2530.
- _____. ชุดอบรมศึกษานิเทศก์ การนิเทศการศึกษา 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.
- _____. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนการพิมพ์, 2528.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534.
- _____. ระเบียบและแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2524.
- _____. ระเบียบและแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2533.
- _____. สิบปี สบข. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด, 2533.

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2533.
- จเร เฉลิมวงศ์. การศึกษาการปฏิบัติงานตามหน้าที่และปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 12. ปริญญาพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2529. อัดสำเนา.
- จรัส สุทธิพันธ์. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 2. ปริญญาพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531. อัดสำเนา.
- เจริญชัย รัชติช่วง. ขบวนการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอในจังหวัดภาคใต้. ปริญญาพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531. อัดสำเนา.
- ชาญชัย อาจันสมอาจารย์. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2525.
- ขารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2522.
- _____. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาการ, 2524.
- ชิต ปาละรัตน์. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 3. ปริญญาพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529. อัดสำเนา.
- ณรงค์ หิตรกเมท. การศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.
- ทิพยาภรณ์ เวทย์โสง. การศึกษาความเข้าใจของศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- ธีรวรรณ นิช่างทอง. การศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

- นิทัศน์ สุนทรจตุรวิทย์. การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ. สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสงขลา ตามทักษะของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์.
ปริญญาณพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532.
อัสสาเนา.
- บุญเลิศ บุญเรือง. ศึกษานิเทศก์ที่รัก. กรุงเทพฯ : ตะกุกไทย, 2520.
- ปรีชา ไตรรพี. ข้อมูลของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญ เขตการศึกษา. ปริญญาณพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2532. อัสสาเนา.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2526.
- พิทยา จันถาไชย. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจังหวัด
อุดรธานี. ปริญญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2531. อัสสาเนา.
- ภิญโญ สาธร. "ผู้นำกับศึกษานิเทศก์," การบริหารการศึกษา. 1 ; กรกฎาคม - กันยายน
2526.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัสสาเนา.
- วิจิตร วรุตบางกูร. การบริหารโรงเรียนการนิเทศศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ขนิษฐา
การพิมพ์และโฆษณา, 2521.
- วิจิตร วรุตบางกูร กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ และสุพิชญา ชีระกุล. การนิเทศการศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยากร, 2524.
- วิชาการ ลังกาฟ้า. การศึกษาพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและ
กิ่งอำเภอ ตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์และครูประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัสสาเนา.

- วินัย เกษมเศรษฐ์. "ความเป็นมาของการนิเทศการศึกษาในองค์การ," ประมวลบทความ
การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2521.
- วัชรินทร์ แสงศัพท์. สภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- ศึกษานิเทศก์, สมาคม. คู่มือการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดจางเจริญ
การพิมพ์, 2525.
- สังัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มิตรสยาม, 2530.
- _____. รายงานการวิจัยการสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2531.
- สนอง เครือมาก และวิสิฐ วงศ์จิตราทร. คู่มือการปฏิบัติงานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. นครสวรรค์ : วิสุทธการพิมพ์, 2529.
- สามัญศึกษา, กรม. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 2519.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2519.
- สาย ภาณุรัตน์. "การนิเทศการศึกษาคืออะไร," ใน คู่มือการนิเทศการศึกษา 2508.
พระนคร : แผนกการพิมพ์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2511.
- สายัณห์ พาน้อย. การศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
และกิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- สุบรรณ พันธุ์วิสาส และชัยวัฒน์ บัญจพงษ์. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์โรเดียสเรตส์, 2522.
- สุพิชญา ชีระกุล กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร. การนิเทศการศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยากร, 2524.
- สันต์ ชรรณบำรุง. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทวิฑูการพิมพ์ จำกัด, 2521.

- แสงอรุณ สารานุกรม. บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดชลบุรี. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน, 2531. อัดสำเนา.
- โรสภม รอดทอง. ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญประจำจังหวัด.
ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2521. อัดสำเนา.
- อารีย์พร อรรถวุฒิกุล. ศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัด เขตการศึกษา 5. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- อิทธิพล ศรีมังกร. การศึกษาความเข้าใจของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับงานตามหน้าที่ของ
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- อิสระ เจะอุบง. สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 2.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2536. อัดสำเนา.
- Brown, Kenneth Ray. "The Leadership Role of the Elementary School
Supervisor as Perceived by Elementary Teacher and Supervisors
in Selected School Systems of Northeast Louisiana,"
Dissertation Abstracts International A. 36(4) : 1933 - A ;
October, 1975.
- Carlton, Glover Cecill. "Rol of Instructional Supervisor as
Perceived by Teachers and Principals in Selected Florida
Elementary School," Dissertation Abstracts International A.
36(4) : 1933 - A ; October, 1975.
- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed.
New York : Harper and Low, 1970.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determening Sample Sire
for Research Activities," Educational and Psychological
Measurement. 303 : 607 - 610 ; Autumn, 1970.

Norussis, Marya J. SPSS/PS⁺ 4.0. Chicago : SPSS Inc., 1990.

Smith, Gary E. "Teacher Perception of Supervision," in Dissertation Abstracts. 36(5) : 1975.

තරඃකර

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

1. นายปรุง พวงนัสดา รองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. นายวิจิตร อนวัชพันธ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
3. ดร.ประสพ แสนคำเครือ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. นายกล้าหาญ สุดแสน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี
5. ดร.วิไล ทองแผ่ ศึกษาานิเทศก์ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เขตการศึกษา 6

ที่ ทม 1007/3641

สำเนา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 กันยายน 2537

เรื่อง ขออนุญาตอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายเอนก รัตมี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่ น้อย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอขออนุญาตคือ ขอให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม 2537 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริบุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริบุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/3642

สำเนา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 กันยายน 2537

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายเอนก รัศมี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม 2537 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/3643

สำเนา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 กันยายน 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายเอนก รัศมี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม 2537 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริบุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริบุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/3644

สำเนา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 กันยายน 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายเอนก รัศมี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
ปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตได้ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม 2537 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดทำแก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/3645

สำเนา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 กันยายน 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายเอนก รัศมี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์น้อย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม 2537 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/3646

สำเนา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 กันยายน 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายเอนก รัศมี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
ปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

พศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตเอนกขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม 2537 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยูภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยูภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/3647

สำเนา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 กันยายน 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายเอนก รัศมี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม 2537 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/3645

สำเนา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 กันยายน 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายเอนก รัศมี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม 2537 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดทำแก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว ประสานมิตร โทร. 122

ที่ ทม 1007/2863

วันที่ 4 สิงหาคม 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายเอนก รัศมี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้ี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
ปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ ดร.ประสพ แสนคำเครือ เป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้ี้ด้วย

ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1007/2862

สำเนา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 สิงหาคม 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายเอนก รัศมี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดฤทธิ์ทอง ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ รองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ (นายปรง พวงนัตตา) และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ (นายวิจิตร อนวัชพันธ์)
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

โทร. 258-4119

ที่ ทม 1007/2864

สำเนา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

5 สิงหาคม 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิบดีกรมสามัญศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายเอนก รัศมี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
ปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ ดร.วิไล ทองแผ่ ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
การวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

โทร. 258-4119

ที่ ทม 1007/2865

สำเนา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

5 สิงหาคม 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายเอนก รัศมี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
ปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯ ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ นายกัลาหาญ สุดแสน ผู้อำนวยการการประถมศึกษา
จังหวัดลพบุรี เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯ ให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

**การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6**

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้กับศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ในเขตการศึกษา 6
2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและสภาพปัญหาของ
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อประมวลผลรวมที่จะนำไปสู่การวางแผน
ส่งเสริมหรือสนับสนุนการนิเทศการศึกษา
3. แบบสอบถามนี้มีอยู่ 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6
4. ความน่าเชื่อถือของข้อสรุปในงานวิจัยครั้งนี้ขึ้นอยู่กับการให้ข้อมูลของท่าน
จึงขอความกรุณากรอกข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง อันจะทำให้เกิดผลสรุปที่ถูกต้อง
มีความเที่ยงตรงในการวางแผน ส่งเสริม การนิเทศศึกษาในโอกาสต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความหรือเติมข้อความที่เป็นจริงตามสภาพของท่านในปัจจุบัน	ช่องนี้สำหรับ ผู้วิจัย/เลขที่ แบบสอบถาม
	1 - 3 [] [] []
1. เพศ [] ชาย [] หญิง	4 []
2. อายุ.....ปี	5 - 6 [] []
3. วุฒิทางการศึกษา [] ปริญญาตรี [] สูงกว่าปริญญาตรี	7 []
4. ประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ [] ต่ำกว่า 10 ปี [] ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	8 []
5. ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ [] ขนาดเล็กมากและเล็ก [] ขนาดกลาง [] ขนาดใหญ่และใหญ่มาก	9 []

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ซึ่งประกอบด้วยงาน 3 งาน ได้แก่
งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศ และงานวิจัย ประเมินผลและบริการ

คำชี้แจง โปรดประเมินข้อละ 2 ครั้ง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือ
ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

ครั้งที่ 1 ขอให้ท่านพิจารณาว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
มีระดับการปฏิบัติงานตามรายการต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด โดยกาเครื่องหมาย / ในช่อง
"ระดับปฏิบัติงาน" ตามความจริงหรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว แบบสอบถาม
เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน มี 3 ระดับ คือ

ปฏิบัติงานมาก มีค่าเท่ากับ 3

ปฏิบัติงานปานกลาง มีค่าเท่ากับ 2

ปฏิบัติงานน้อย มีค่าเท่ากับ 1

ครั้งที่ 2 ขอให้ท่านพิจารณาว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
มีระดับปัญหาตามรายการต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด โดยกาเครื่องหมาย / ในช่อง "ระดับปัญหา"
ตามความจริงหรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา
การปฏิบัติงาน มี 3 ระดับ คือ

มีปัญหามาก มีค่าเท่ากับ 3

มีปัญหามากปานกลาง มีค่าเท่ากับ 2

มีปัญหาน้อย มีค่าเท่ากับ 1

ตัวอย่าง

รายการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์	ระดับการปฏิบัติงาน			ระดับของปัญหา			ช่องนี้ สำหรับผู้วิจัย
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	มาก	ปาน กลาง	น้อย	
<u>งานพัฒนางานวิชาการ</u>							
1. ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร คู่มือที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ	../. .					../. .	10 - 11 [3] [1]
2. ประสานงานกับ สปจ. และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา การเรียนการสอน			../. .	../. .			12 - 13 [1] [3]

จากตัวอย่างข้อ 1 สำหรับระดับการปฏิบัติงาน ท่านทำเครื่องหมาย / ในช่องมาก และสำหรับระดับปัญหาท่านทำเครื่องหมาย / ในช่องน้อย หมายความว่า มีการปฏิบัติงานในการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารคู่มือที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก และมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

จากตัวอย่างข้อ 2 สำหรับระดับการปฏิบัติงาน ท่านทำเครื่องหมาย / ในช่องน้อย และสำหรับระดับปัญหาท่านทำเครื่องหมาย / ในช่องมาก หมายความว่า ประสานงานกับ สปจ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

[illegible]

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ เขตการศึกษา 6

1. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงงานพัฒนางานวิชาการ

.....

2. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงงานพัฒนาการนิเทศ

.....

3. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงงานวิจัย ประเมินผลและบริการ

.....

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

นายเอนก รัศมี

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายเอนก ชื้อสกุล รัศมี

เกิดวันที่ 8 เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2499

สถานที่เกิด อําเภอมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 82 หมู่ 5 ตำบลกร่างชนู อําเภอมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ตาม่งหน้า่งที่การงานปัจจุบัน ศึกษาพิเศษ 6 สํานักงานการประถมศึกษาอําเภอมืองลพบุรี
ทําน้ที่หัวหน้าหน่วยศึกษาพิเศษ 6 สํานักงานการประถมศึกษา
อําเภอมืองลพบุรี

สถานที่ทํางานปัจจุบัน สํานักงานการประถมศึกษาอําเภอมืองลพบุรี

อําเภอมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี 15000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2515 มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนค่ายนารายณ์ศึกษา กองทัพกอบกู้ม่ง
อําเภอมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

พ.ศ. 2518 ป.กศ. จากวิทยาลัยครูเทพสตรี อําเภอมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

พ.ศ. 2520 ป.กศ.สูง จากวิทยาลัยครูเทพสตรี อําเภอมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

พ.ศ. 2521 พ.ม. (ศึกษาด้วยตนเอง) สนามสอบจังหวัดลพบุรี

พ.ศ. 2525 ค.บ. (วิชาเอกคณิตศาสตร์) จากวิทยาลัยครูเทพสตรี
อําเภอมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

พ.ศ. 2537 กศ.ม. (วิชาเอกการบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สถานภาพทางครอบครัว

คู่สมรส นางทิพวรรณ รัศมี อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนวัดญาณเสน
อําเภอมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

บุตร จำนวน 2 คน คือ เด็กหญิงธนิตา รัศมี และ

เด็กชายจิรายุทธ์ รัศมี